

DE AVONDBODE,

ABONNEMENT

AAN HET BUREAU VAN HET BLAD,
Warmoesstraat, N°. 206.

Bij alle Boekhandelaars en Postkantoren van het Rijk.

Brieven, Gelden, enz., moeten franco
worden ingezonden.

PREZEN

VOOR 3 MAANDEN,

te Amsterdam..... f 17.
en Luisteden franco..... f 8.

Advertentien.

LEVEN REGENS of kinder..... f 1.75.
Elken regel meer..... f 25.
ZZEL voor elke advertentie en herhaling... f 26.

ALGEMEEN NIEUWSBLAD

voor *Staatkunde, Handel, Nijverheid, Landbouw, Kunsten en Wetenschappen.*

Bij dit Nummer behoort een Bijvoegsel.

TEN BEHOEVE DER NOODLIDENDEN OP SCHOKLAND ZIJN BIJ DE REDACTIE ONTVANGEN:

Volgens opgave van 23 December f 705.98
Van J. L. in een bankbiljet « 25.—

Totaal f 730.98;

Zij zal volgaarne zich verder belasten met het ontvangen, verantwoorden en overmaken der giften, welke de menschenlieve van hare Stadgenooten voor deze hulpbehoevende zal gelieven af te zonderen.

ALLERLEI

VOOR ALLEN

Bij het Nieuwe Jaar.

De eindigheid van den menschelijken geest, aan lichamelijke indrukken en daaruit voortkomende gedachtebeelden verknocht, is niet vermogend te onzijdigheid van uitgebreidheid of duur te bevatten. Om zich daarvan enige voorstelling te vormen, heeft zij het behulp noodig van denkbeeldige perken. Zoo stellen wij ons het uitspannel voor, als doorvlochten met meridiaan- en paralelkringen, even zoo als wij die op onze aardglobes verbeelden, en verkrijgen daardoor eenen maatstaf, om plaatselijkheden en afstanden te onderscheiden en vast te stellen. Zonderling in de werking des verstands is het, hoe positieve begrippen in de oplossing het product blijken te zijn van eene opsomming van *negatieve* stellingen, en hoe denkbeelden van wezenlijkheden uit de veelheden van onwezenlijkheden te voorschijn komen. Eene voortgaande schakeling van zoogenaamde *mathematische* punten, elk op zich zelve voor afmeting niet vatbaar, denken wij ons als de zuivere lijn of *abstracte* lengte zonder breedte; eene zamenschikking van zulke lijnen, als het vlak, of lengte en breedte zonder hoogte of diepte; en de denkbeeldige opeenstapeling van zulke onstoffelijke vlakken als den leerling, of het ligchaam met gelijkmatige lengte en breedte en hoogte of diepte. Met betrekking tot de werking des verstands zou men daarbij mogen zeggen, dat het is een aanhoudend scheppen; een onafgebroken voortbrengen van iets uit niets.

Moeten wij onze eindige begrippen van de ruimte in zulke denkbeeldige vormen brengen, *anders* is het ook met die van den *duur* of den voortgang der gebeurtenissen, van welke onze spraakkundigen de benaming van den tijd willen afleiden. Het verledene bestaat *niet* meer, het toekomstige bestaat *nog niet*; alleen het tegenwoordige schijnt het wezenlijk bestaande te zijn. En wat is het tegenwoordige anders dan het *mathematische* scheidspunt tusschen twee lijnen, waarvan de eene is *gewees*, en de andere *nog eerst zijn zal*? Het loutere stip, voor geene stoffelijke afmeting vatbaar, hetwelk men niet kan noemen, of het is reeds voorbij.

Maar gelijk wij, door het vermogen der afrekking, het begrip van lichamelijke uitgebreidheden tot de denkbeeldige vormen van vlakken, lijnen, en punten herleiden, zoo deelen wij, naar aanleiding van regelmatig wederkerende natuurverschijnselen, den tijd in etmalen, wederom in uren deelbaar, en voorts, door zamentelling van etmalen, in maanden, en uren maanden in het, met den telkens terugkerenden betrekkelijken zondestand overeenkomende jaar; dat voor ons werelddeel, met hijskans algemeene eenparigheid, in de telling van hetgeen gebeurd is, of nog gebeuren zal, de denkbeeldige tijdsceenheid uitmaakt.

Zoo betreden wij met elk nieuw jaar, als ware het, een nieuw uitgestrekt veld van den, even als het ijsvlak van den Poolkring bij Parry en zijne lotgenooten, onder onze voeten dikwerf tegen ons insmellenden tijd. Geen wonder, dat men van het afgetreden veld op het nieuwe overstappende, nog eens omziet, en ook elkander voor het vervolg eene goede reis wenst. Wij gaan alsdan, naar de gewone wijze van spreken, *de toekomst te gemoet*. Maar het kan ook gebeuren, dat (gelijk Parry, na eene vernieuwende dagreize, niet verder tot zijn doel was) *de toekomst op ons aankwame*, en alzoo eene verdubbelde inspanning van krachten noodig ware, om niet met haar te worden achterwaarts gedreven.

Met slechts geringe kansen voor het behoud van nog genoten of herstel van verstoorde rust en welvaart, treedt menige Staat van ons werelddeel het

nieuwe jaarveld in. Spanje ziet nog den burgeroorlog, met toenemende wederzijdsche verbittering, in zijne provinciën woeden, zonder dat het door eenig uitzigt op eene beslechting van het geschil wordt opgebeurd. Engeland is door partijchap, voortgekomen uit hervormingsbegrippen, grootendeels aan vreemden ontleend en te nauwernood gebreideld, gevoelig lgekrenkt niet alleen, maar ook in zijne onmisbaarste krachten verlamd, door den noodig geachten zucht, om het volk te believen, en den wedstrijd van bezuiniging, die daarom zijne verschillende ministeriën achtervolgens hebben gevoerd. Elders, in méér dan een gewest van een naburig Rijk, duren de botsingen nog voort, die ontstaan zijn tusschen de Staatsmagt, en het geestelijke gezag. In Frankrijk vertoont zich de burgertrouw met meer heilichheid, dan de wrakke grondslagen schenen te voorspellen; doch ook daar kentekent zich de overgang door het voor onzen tijd, helaas, bewaarde schouwspel eener veelhoofdige beraadslaging, waarvan de uitslag, al naar dat eenige stemmen minder of meer zich door de partijdigheid der staatkundige *sympathien* zullen vervoeren laten, de uitspraak der groote mogendheden over onze zaken, of althans hare van den Franschen troon toegezegde vreedzame uitvoering, zal hebben te bekrachtigen of te wederstreven. Dit is van alle de staatsverwickelingen, in en buiten ons werelddeel, hetgeen voor het oogmerk Oud-Nederland meest van nabij betreft, en tevens de meest opmerkelijke krenke van den geest des tijds, die over de staten van revolutionairen oorsprong den staf zwaait. Voor dezen was het niet genoeg de zegenpraal van de onregtvaardigste aller zamenzweringen te zien wettigen; hij wilde ook nog, dat de vraag, of eindelijk aan Oud Nederland de wrange vruchten der, na zoo velerlei offerering aan de zijde van Koning en volk, bepaalde eindschikking, gegund zullen worden, afhankelijk zoude zijn van eene toevallige meerderheid in de Fransche Kamers. Maar hoedag de uitslag zij, Nederland zal, hoewel onder de beperkingen, die wij reeds vroeger aanduiden, of zich verheugen over het tijdelijk behoud van den algemeenen vrede, of, indien het ook anders moeste zijn, het nieuwe jaarveld, met vertrouwen op God en den Koning, toch welgemoed bewandelen, en wanneer veelligt de maat der ongeroegtheid tot den rand toe gevuld mogte worden, de onschendbaarheid weten te handhaven van die zedelijke grenslijn, buiten welke toegankelijkheid lafheid en onderwerping schande zoude zijn.

Nederland heeft onder dat alles ééne stof tot duurzame vreemde; het tijdstuk der beproeving heeft de *wishwid* en *gematigdheid* des Konings, de *bezaaidheid* en *getrouwe verknochtheid* van onzen landaard, en de *stemmigheid* van onzen volklievenden vorst en onzer vorstlievende natie voor tijdgenoot en nakomelingschap in het helderste licht gesteld. Waarlijk indien de gesteldheid der staatsbetrekkingen toeliet geheel Europa in ééne en dezelfde heilbede te omvatten, wij zouden niets beters hebben toe te wenschen, dan aan de volken, vorsten gelijk aan onzen Koning, en, aan de vorsten, onderdanen aan onzen landaard gelijk.

Maar wij vergeten het gezelschap, waarmede wij op het nieuwe veld overstappen. Voor een goed gedeelte wil het op dezen dag niet hooren van oorsprong van Staatkunde, en zouden wij dan ook de gelegenheid verzuimen, om, naar het bestaand en loffelijk gebruik, onder betamelijke zorg voor ons zelve, aan onze lezers toe te wenschen, hetgeen wij rekenen, dat zij noodig hebben om hunnen weg met genoegen te vervolgen. Hier en daar bespeuren wij reeds tekenen van ongeduld; wij veranderen derhalve spoedig van toon, en wenschen den lezer, in de eerste plaats, datgene, hetwelk hem, tegenwoordig vooral, onmisbaar is: de onschatbare gave des geds, zonder welke men in dezen tijd niet ver zoude komen.

Wij wenschen den lezer in de tweede plaats toegevendheid, vooral jegens den *Avondbode*. Voorts gezondheid, ook opdat de lust, om ons dagblad te lezen, niet moge ontbreken, en, bij de gezondheid, den kostbaarsten van alle schatten: tijd, met het onschatbaar geheim, om daarvan een goed gebruik te maken, en dezulken te verdrifven, die hun best doen, om hem te doen verloren gaan.

Worden de overige wenschen vervuld, die wij voor Nederland koesteren, dan blijft hier stand houden de gehechtheid aan het oude, dat goed is en de brkzaamheid, om het nieuwe te onderscheiden; dan verheugt het zich spoedig in het bezit van voltooide spoorwegen, en duurzaam in de daerstelling van alle de verbeteringen, voor welke het vatbaar is; dan dankt het weldra (gelijk wij hopen en durven verwachten, dat het geval zijn zal) den Almagtige, voor den opgang der schitterende zon van herstelden vrede,

die alle de staatkundige nevelen verdrijft; dan bloeien meer en meer handel, nijverheid, scheepvaart en alle neringen en hanteringen; dan, meer en meer, vestigt zich het nationale crediet, en volgt de roem onze wapenen overal, waar en zoo dikwerf zij gebruikt moeten worden; dan wordt de hand van vertrouwen en eendragt, die Regering en Natie vereenigt, steeds nauwer en nauwer toegehaald; dan blijft het Vaderland nog lang in het bezit van zijnen dierbaren Koning, en vindt onze geëerbiedigde Monarch, in de liefde en dankbaarheid zijner onderdanen en het gewenscht einde onzer staatkundige verwickelingen, eene ruime vergoeding voor de belangrijke offerhanden, op het altaar des vaderlands door hem gebragt.

Met zulke wenschen gaan wij het nieuwe jaar binnen, en besluiten ons Allerlei voor Allen met de bede, die in alle de harten eenen weerklinkt vindt: Heil den Koning! Heil Oud Nederland! Heil der Natie!

NEDERLAND.

AMSTERDAM 31 Dec. Wij gelooven de aandacht onzer lezers te mogen vestigen, op het bij dit blad behoorende bijvoegsel, waarin, onder anderen, voorkomt, het belangrijk verhaal, van den *Togt naar de kust van Guinea*, enz.

Men vernemt, dat de Hooge Raad te 's Gravenhage, bij arrest van den 24sten dezer, heeft te niet gedaan, het arrest, door de Criminela Regtbank te Amsterdam, op den 6ten November 1838, gewezen, tegen Johannes Bernardus Symens en Andries Dorstee, waarbij zij zijn schuldig verklaard aan diefstal, door middel van overklimming, door meer dan een persoon, in de aanhoorigheid eener bewoonde huizinge, en zij mitsdien veroordeeld, ieder tot een 4 uren te pronkstelling en zes jaren confinement in een rasp- of tuchthuis, met de kosten; op grond, dat dit arrest niet genoegzaam was gemotiveerd, gelijk zulks bij art. 211, van het Nederl. Wetboek van strafvordering is voorgeschreven.

De Hooge Raad heeft wijders beide deze personen gerevooijerd naar de Tweede Kamer van het Provinciaal Hof van Holland, (zitting houdende te 's Gravenhage,) ten einde hunne zaak aldaar op nieuw worde onderzocht. Zoo wij wel onderrigt zijn, is dit het eerste arrest, hetwelk de Hooge Raad, sedert de invoering der nieuwe wetgeving, heeft geannuleerd, aangezien het vroeger arrest door dit Hoogst Regterlijk Collegie, met betrekking tot Teunisje Visser, weduwe Koojin, te niet gedaan, nog onder de vroegere wetgeving geslagen was.

Door Z. M. zijn benoemd: tot notaris te Oosterblokker, C. Hulst, secretaris der gemeente Blokker, en zulks ter vervanging van wijlen D. Hulst; en tot notaris te Heuren, G. J. van Heuven, en zulks ter vervanging van J. H. C. A. Payen, die tot notaris te Nijmegen benoemd is.

Wij kunnen ons niet onthouden de aandacht onzer lezers te vestigen op het in ons blad van heden medegedeeld Programma van het Concert, hetwelk den 10 dezer, in den Hoogduitschen Schouwburg alhier, door onzen verdienstelijken stadgenoot den heer F. Stoll, zal gegeven worden. Daar de Solisten, welke zich bij die gelegenheid zullen laten hooren, bij ons zoo verdienstelijk bekend, en de uit te voeren stukken zoo nieuw en verscheiden zijn, gelooven wij den beminnaars der toonkunst eenen hoogst genoeijelijken avond te kunnen voorspellen.

's GRAVENHAGE 31 Dec. Z. M. heeft tot Hoogstedelzels kamerheer in buitengewone dienst benoemd, den Hoog Ed. geboren heer Mr. Louis graaf van Heiden Reinstein.

De regering dezer stad heeft doen bekend maken, dat op den 23 dezer, zijn uitgeloof, de navolgende maandrecepissen, ten laste der stad 's Gravenhage: n°. 20 f 4000; n°. 139 f 1000; n°. 156 f 6000; n°. 164 f 2000; n°. 167 f 2000; n°. 188 f 1000; n°. 223 f 3000; n°. 251 f 1000; n°. 259 f 1000; n°. 294 f 1000; n°. 321 f 1000; n°. 329 f 1000 en op rekening van n°. 153 f 100. De stads ontvanger zal na 1°. Januarij 1839, op de gewone kantoordagen, tot de betaling dezer kapitalen en de daarop verschuldigde renten vaeren.

KAMPEN 28 Dec. Op den morgen van den eersten Kersdag zijn, op het Grafhorster diep, twee boerenknechten, schaatsenrijdende, door het ijs geschoten; de een reedde zich terstond, doch de andere is een uur later dood opgehaald.

Part. Corresp. BRUSSEL 30 Dec. Heden nademiddag is eene Estafette

MINCELEWERK.

DE KONINKLIJKE FRANSCHESCHOUWBURG, TE 's GRAVENHAGE.
GUIDO ET GINEVRA, ou la Peste de Florence, grand Opera en cinq actes.
Woorden van SCRIBE, Muziek van HALÉVY.

3de Artikel.

In het vorige artikel heb ik beweerd, en met voorbeelden gestaafd, dat tot de bestanddeelen eener bedendaagsche zoogenaamde groote Opera vooral behooren eene kerk en kerkelijke plegtigheden; een tweede noodzakelijk vereischte, eene *Conditio sine qua non*, schijnt, daarenboven bij den heer SCRIBE te zijn, eene *orgie* (welk woord ik niet beter weet over te brengen dan door *drink- en zwelgpartij*); wij vinden eene *orgie* in Robert, eene *orgie* in de *Huguenots*; en in de vierde acte van dit nieuwe stuk treffen wij er mede eene aan, en wel in het paleis van MANFREDI, die een groot aantal edellieden aan zijnen disch verzameld heeft. RICCIARDO is aan zijne zijde gezeten; hij noemt haar zijne *souveraine*; het gaat vrij ruw en ongebonden toe; en het komt mij voor, dat SCRIBE geen bijzonder gunstig denkbeeld van de zeden en gewoonten der hooge aristocratie van GINEVRA, geinalin van MANFREDI, slechts weinige uren te voren heeft plaats gehad, en de pest in Florence nog voortdurende verwoestingen aanrigt. SCRIBE legt MANFREDI, onder anderen, deze regt stichtelijke woorden in den mond:

« Sur nous le courrons céleste
« Aujourd'hui peut éclater,
« Et du seul jour, qui nous reste,
« Hétons nous de profiter. »

cens wordt er geklopt!
MANFREDI vraagt: *Qui frappe ainsi la nuit?* en van buiten hoort men het eene zwakke stem antwoorden: « C'est moi! c'est votre femme GINEVRA. »

Op de vraag van MANFREDI:
« Ombre de GINEVRA, de moi que voulez vous? »

antwoordt de arme vrouw niets anders, dan *Asile*.

MANFREDI zegt:
« Et de quel droit? qui l'amène sur terre?
« N'as tu pas eu de nous, l'eau sainte et la prière?
« Va-t'en... dans nos cités c'est assez de fleaux,
« Sans que les morts encore sortent de leurs tombeaux,
« Et si, trop généreux, l'enfer lâche sa proie,
« Ombre ou spectre, va-t'en... vers lui je te renvoie. »

Dit gezegd hebbende, neemt hij een geweer van den wand, en lost een schot op haar; men hoort buiten eenen gil; MANFREDI, hierdoor geenszins verschrkt, roept zegevierend uit:
« Ah! l'enfer est en fuite,
« La victoire, est à moi,
« Et Satan, qui s'irrite
« Tremble... et subit ma loi. »

De *Orgie* wordt met verdubbelde brooddrunkenheid voortgezet; maar eensklaps wordt MANFREDI ongesteld, en met het glas in de hand door de pest aangetast; al zijne gasten verlaten hem met schrik; ook RICCIARDO poogt hem te ontvliesen, maar MANFREDI rukt haar tot zich, en, na een aantal niet zeer soete woordjes, die hij haar toevoegt, eindigt hij aldus:
« Pour toi l'heure dernière sonne,
« Et tu partageras mon sort. »

waarop zij zich te zamen van het toneel verwijderen.
Wij zullen het er maar voor houden, dat zij dadelijk gestorven zijn, ofschoon SCRIBE er ons niets van zegt, maar onmiddellijk het toneel laat veranderen.

waarbij hij hem echter zeer voorzigtig laat bijvoegen: *pour ceux, qui ne Pont pas.*

Nu verschijnt GINEVRA; zij is gewond en zeer afgemat. Zij klopt aan het paleis haars vaders, maar vindt het eenzaam en verlaten, want ook hij is voor de pest gevlugt; hare krachten begeven haar, en zij zijgt op de trappen van het paleis in slaauwte neder. Dit is nu reeds ten minste voor de derde maal, dat SCRIBE de heldin van dit stuk in slaauwte doet vallen. GUIDO, die insgelijks door de pest gespaard is, komt daar voorbij, en herkent zijne geliefde, brengt haar alle mogelijke hulp toe, en biedt haar, in zijne woning, eene schuilplaats aan, hetgeen zij evenwel meent te moeten weigeren. Nu laat de auteur door de *Condoliers* het groot-hertogelijk paleis in brand steken, en de lezer gevoelt, dat er voor GINEVRA geene andere keus overblijft, dan, of zich aan de handtieren over te geven, of met haren getrouwde GUIDO mede te gaan; tot dit laatste wordt dan ook besloten.

Daar nu MANFREDI en zijne RICCIARDO hoogstwaarschijnlijk aan de pest gestorven zijn, en er voor FORTE BRACCIO *cum suis* niets meer te plunderen is, zoo schiet er ook voor den heer SCRIBE niets over, dan het paar, volgens aloud tooneelgebruik, (want getrouwe liefde moet immers doorgaans op het tooneel hare beroeping vinden) door het huwelijk te vereenigen, en dit is dan ook het hoofdonderwerp van het vijfde en laatste bedrijf. In een dorp, aan den voet van het Appenijnsche gebergte, vinden wij GUIDO en GINEVRA onder de landlieden weder; daar komt ook, en dat wel zeer gelukkig voor de ontvoering, COSMO DE MEDICIS, die dat gedeelte zijner staten, na het onhouden van de pest, komt bezoeken, zijne dochter herkent, en dadelijk in het huwelijk van haar, met den beeldhouwer GUIDO, toestemt.

Ik laat nu aan den lezer over, om de bron, waaruit SCRIBE geput heeft, en die ik in mijn eerste artikel heb trachten mede te deelen, met dit vlugtig overzicht van zijn werk te vergelijken.
De uitvoering critisch onderzoek van de muziek van Halévy te geven, behoort niet tot mijne taak, en daarenboven hebben de muzikalsche tijdschriften zich reeds in al de bijzonderheden van deze taak gekweten, en de schoonheden van dit nieuwe werk van dezen grooten componist bekend gemaakt. Voor zoo veel zulks bij eene eerste voorstelling mogelijk is, heelt mij, wat de muziek aangaat, in het bijzonder getroffen, de romance

Ar. Luxemburg, n et dépêches van den generaal Tabor, die het bevel te waken voert, alhier aangekomen, waarbij de generaal aan den minister van oorlog eene nota zendt, welke hij van den generaal Dumoulin, tweeden bevelhebber van de vesting Luxemburg heeft ontvangen. Het is nog onbekend, of deze nota eene raad van ministers ten gevolge heeft gehad; doch zeker is het, dat de ministers dezen nademiddag zijn vergaderd geweest. De tijdingen, die ik u gisteren heb medegedeeld, zijn gedeeltelijk door verschillende, heden morgen alhier uit het kamp van Beverloo ontvangen brieven, bevestigd, en dezelve is in het dagblad l'Observateur overgenomen. Andermaal is alhier een brief van de heeren Metz en d'Ansembourg ontvangen. In denzelven bouwen zij de grootste hoop op eene verandering van ministerie in Frankrijk, en sporen de commissie aan, hunne terugkomst te wachten, vóór dat zij omtrent de omstandigheden, waarin de inwoner van het afgestane grondgebied verkeerden, een besluit nemen. Heden avond zal inmiddels eene vergadering van afgevaardigden van Luxemburg en Luxemburg gehouden worden, om zich met de deputatie, welke heden morgen van Ettelbruck (een gedeelte van het afgestane grondgebied van Luxemburg) is aangekomen, te verstaan. Deze deputatie komt van het Ministerie de wapening vragen der bevolking van het afgestane grondgebied alsmede de benoedingen om de vrijwilligers, welke men uit Lotharing en de aangrenzende provinciën verwacht, onder de wapenen te brengen. Het Ministerie van Oorlog heeft op nieuw voor de regimenten, welke zich te Bergen en Doornik in garnizoen bevinden, bevelen uitgevaardigd om zich tot het oprukken naar de Hollandsche grenzen voor te bereiden. Wat de afdeling van den generaal Polivier betreft, bij dezelve hebben geene de minste bewegingen plaats. Haar hoofdkwartier blijft te Namen gevestigd, en bijgevolg verre van het tooneel der gebeurtenissen en kluchtige veranderingen verwijderd, van welke de correspondenten der Luxemburgsche patriotten gewagen. Ofschoon men verzekert, dat de Bank morgen hare bankbriefjes en den 2den Januarij op rekening courant zal betalen, is daarvan tot heden echter nog geene aankondiging geschied. BRUSSEL 30 Dec. De particuliere correspondentie van de Commerce Belgicus bevat het volgende: «PARIS 28 Dec. De worsteling heeft eene aanvang genomen; maar de uitkomst van den strijd kan niet vóór over tien dagen bekend zijn. Het noodzakelijk, dat de beraadslagingen over het adres in de Kamer der afgevaardigden met gesloten deuren worden gehouden, om over het lot van het Ministerie te beslissen. Reeds thans ontwaart men, dat er van de zijde der doctrinaire eene hevige oppositie zal plaats hebben. Een van deszels voorvechters, de hertog de Broglie, heeft gisteren, in eene hevige redevoering in de Kamer der Pairs, het Ministerie, over de ontzuiming van Ancona aangetast. Het schijnt derhalve, dat elke toenadering tusssen de heere Molé en Guizot onmogelijk is.» «Welke ook de uitslag van deze parlementaire worsteling moge zijn, de heer Molé spreidt in dezelve steeds het schoonste karakter ten toon. Hij deinst voor geene moeilijkheid terug. Deze worstelingen leveren reeds bij de aanvang het voordeel op, dat de verschillende partijen zich nauwkeurig doen kennen; men weet thans, dat de coalitie tot hare leus genomen heeft de woorden: de Koning regeert, maar bestuurt niet. De contra-coalitie gaat, daarentegen, van het beginsel uit, dat de Koning regeert en bestuurt, volgens het charter. Deze kwestie van beginselen zal beslist worden door de beraadslagingen over het adres, in de Kamer der gedeputeerden. Het Journal des Débats merkt terecht aan, dat de toestand van zaken niet gedoogt, dat men zijne toevlugt neme tot zinsneden, welke voor eene tweeledige uitlegging vatbaar zijn, tot eene ontwijkende welsprekendheid, of wel tot eene dubbelzinnige redactie. De partijen behoorden moed te bezitten, om rond weg voor hunne gevoelens uit te komen. Hunne hoofden moeten spreken, en zij zullen spreken.» «De Moniteur van heden, welke het tijdstip zou aankondigen, waarop de Belgische Bank hare betaling zou hervatten, spreekt daarvan geen enkel woord. — Z. D. H. Nawab-Akbaloodwah Bahadoor, Prins van Oude, is gisteren, met zijn gevolg, alhier uit Parijs aangekomen. — Men schrijft uit de Kempen; dd. 29 December: Sedert drie dagen zijn al de vedetten en posten van het Hollandsch leger op de grenzen verdubbeld. In de dorpen op de uiterste grenzen bevinden zich pelotons Hollandsche kavallerie, wier paarden gezadeld in de stallen blijven, terwijl de kavalleristen geconsigneerd zijn, om op het eerste teekenen te kunnen oprukken. Te Tilburg is eene batterij artillerie steeds in gereedheid om te kunnen vertrekken. — De Précurseur, welk blad als het orgaan van vorst Leopold wordt beschouwd, deelt den volgenden brief omtrent de Hollandsch-Belgische kwestie mede; volgens zijne opgave geschreven uit Berlijn, dd. 24 Dec. II. «Ik haast mij aan uw verlangen te voldoen, om u het eerste stellige nieuws, voor welks echtheid ik u borg sta, mede te deelen. De koning van Pruisen, die zoo beducht is om in uwe geschillen met Holland tusssen beiden te komen, heeft eindelijk een besluit genomen, door bij de Conferentie aan te houden, dat, in plaats van de Pruisische, Beijersche en Wurtembergse troepen, onder die der volken, welke het Duitsche Bondgenootschap uitmaken, hij voorkeur mogten gekozen worden, om op uwe grenzen een observatie-leger te formeren, hetwelk, wanneer de omstandigheden zulks vorderen, zou kunnen ageren, waarvoor ik echter hoop, dat de hemel ons zal behoeden, want wij zijn alhier even vredelievend, als men bij u oorlog-zuchtig gezind is.» «Bij alle dingen moet men op het einde letten, en de Belgen, bijaldien de drukpers de tolk van de meerderheid der natie is, schijnen zich om deze grondwaarheid der voorzichtigheid weinig te bekreunen.» «Intusschen verwijderen de Pruisen zich van het tooneel, waarop mischien, doch niet waarschijnlijk, de oorlog zal gevoerd worden, en zulks beschouwt men alhier als den besten waarborg, dat de algemeene vrede niet zal verstoord worden. Wel is waar, zijn de eerczuchtige bedoelingen van zekere bijzondere personen daardoor teleurgesteld, maar geheel Europa zal er zich wel bij bevinden, en de eeuw van vooruitgang zal nog niet gecinzijzen: want niet de oorlog zou den ijzeren spoorweg van Berlijn naar Potsdam hebben daargesteld, noch onze middelen van communicatie met Hamburg en Stettin tot volkomenheid gebragt.»

van GUIDO, in het eerste bedrijf: *Pendant la fête une inconnue*, etc.; de groote aria van GINEVRA in het tweede bedrijf: *à vous j'obéis, ô mon père*. Maar vooral hetgeen GUIDO bij het graf van GINEVRA zingt: *Quand renaitra l'aurore*, alsmede de cavatine, die daarop volgt: *« Ici je vous inpire. »* Maar wat roept ik nu van de uitvoering zeggen? Dit brengt mij om meer dan eene reden in verlegenheid. Ten eerste twijfel ik, of het wenschelijk is, op ons tooneel en voor ons publiek, zulke monsterstukken op te voeren, en of men zulks wel als eene aanwinst voor de abonné en habitués kan beschouwen. Ten tweede merk ik aan, dat wanneer men zich aan stukken wil wagen, die kennelijk voor talenten, als Dupré, mad. Dorus Gras en soortgelijke, geschreven zijn, en dezelve door een tooneelgezelschap laat uitvoeren, hetgeen, op weinige uitzonderingen na, is te zamengesteld, eendeels uit élèves, die pas hun eerste tooneeljaar zijn ingetreden, en anderdeels uit sujetten, die, om het op de zachtste wijze uit te drukken, reeds te vele dienstjaren tellen, en waarop men het gezegd, dat in eene oude kleine, maar allerliefste opera van Grétry voorkomt, ten volle kan toepassen: «Vous n'êtes pas, ce que vous êtes, « Ils sont passés ces jours de fête, « Et ce que vous aviez, vous ne l'avez plus. » dan, maar ook dan alleen kan men de eerste voorstelling van GUIDO en GINEVRA op den koninklijken Franschen schouwburg, te 's Gravenhage, op 24 December 1838, zeer verdienstelijk noemen. De costumes waren doorgaans zeer goet, en de decoratiën, zoo als wij dit van onzen zeer verdienstelijken VAN NOËY gewoent zijn; voor al die in het tweede gedeelte der vierde acte waren uitmuntend.

FATIMA. (*) «Allah! ik heb u lief! liever dan de schatten der aarde: liever dan het licht mijner oogen; en den adem van mijn leven. Uw wil is mij heilig! heiliger dan de nagedachtenis mijner moeder, en u zagen van mijnen langgestorven vader!» (*) Ontleend aan het Alloroi van E. T. VAN BEUSEKOM, bij J. F. SCHLIJNEN.

LONDEN 27 Dec. Gisteren avond is in Exeter-Hall eene volksvergadering gehouden, om te beraadslagen over het aanbieden eener petitie aan het gouvernement, tegen het plan, om ook des zondags de postkantoren te openen. Ten gevolge dezer vergadering, is specielij eene zoodanige petitie door meer dan 6,000 onderwijzers van zondag-schoolen geteekend. — In den nacht van Zondag 16 December is er eene poging aangewend om de fraaie en eerst onlangs gebouwde Protestantse kerk te Killeshech, nabij Longford, in brand te steken. Een openstaand venster der consistoriekamer brayt des anderen daags morgens den rook op het denkbeeld, dat er kerk-roof had plaats gehad; doch bij nader onderzoek bleek, dat men brand had pogten te stichten, en een gedeelte van het houtwerk der banken reeds verkoold was. Ook vond hij, dat er terperijni op den grond was gestort en de stukken van eene gebroken flesch op de zitplaatsen, alsmede de kaars, waarmede het vuur was aangesoken.

D U I T S C H L A N D.

WEENEN 21 Dec. De regering slaat, met een onuitputtelijk geduld, de handelingen van den Bladiska van Montenegro gade, en tracht hare regten zonder den minsten dwang te handhaven; zoodanig zelfs, dat de troepen, die het Gorden op de grenzen van Montenegro uitmaken, op nieuw bevel hebben ontvangen, om alle aanleiding tot geschillen te vermijden, en slechts in geval van dringende noodzakelijkheid de wapenen te gebruiken. HILDESHEIM 21 Dec. Men vernemen met zekerheid, dat het vierde Pruisische legercorps, hetwelk reeds eenigen tijd op den voet van oorlog was gesteld, binnen korten tijd alhier door zal trekken, om zich naar de Westelijke grenzen van Pruisen te begeven. MUNICH 24 Dec. Men vernemen, dat Z. D. H. de hertog van Leuchtenberg slechts 3 dagen alhier zal vertoeven, en dat Hoogstdezelve zich naar Italië zal begeven, om Z. K. II. den grootvorst troonopvolger aldaar te ontmoeten, en alsdan te zamen over Stockholm naar St. Petersburg terug te keeren. — Reeds den 24 dezer heeft de Rijn zich bij St. Goar gezet, met eene waterstand van 6½ voet. De Moezel en Lahn zaten reeds den 22, en bij Wezel zit de Rijn sedert den 25 dezer vast. HANOVER 28 Dec. Gedurende eenige jaren heeft een wolf vele verwoestingen alhier onder de Lunenbergsche kudden en de wildbaan aangerigt, en alle aangewende pogingen om hem te vellen, waren vruchteloos. Intusschen is zulks nu bij toeval gelukt, bij gelegenheid, dat men een vos achtervolgde. Het is een fraai dier, geen bastaard of zoogenaamde wolfshond, zoo als men vroeger geloofde. Zijne lengte van den kop tot den staart is 4 voet 5 duim, de staart 1 voet 7 duim lang, de slagtanen 1½ duim; zijne hoogte is 3 voet 3 duim, en zijne zwaarte 95 lb. FRANKFORT 28 Dec. Men meldt uit Zwitserland: Tot nog toe is het in onze cantons, met betrekking tot derzelver innerlijke gesteldheid, niet rustig; de staatkundige en kerkelijke partijen strijden weder hardnekkig tegen elkander, zonder dat men voorzien kan, wat daaruit worden zal. Zwitserland is thans echter geene vrijplaats meer voor Demagogen, daar de staatkundige vlugtelingen thans de zekerheid hebben, dat de groote mogendheden hun verblijf in Zwitserland niet meer dulden. Prins Lodewijk Napoleon schijnt door de Zwitseren reeds vergeten; hetwelk het bewijs oplevert, dat die prins nimmer onder hen eene wezenlijke populariteit heeft genoten. Men heeft alhier herigt ontvangen, dat de groote suiker-fabriek te Offenbourg in den Breisgau is afgebrand.

F R A N K R I J K.

PARIS 28 Dec. De heer Molé heeft gisteren, in de kamer der afgevaardigden, de aanmerkingen der heeren Montalembert en Villemain, op de 24 artikelen, aldus beantwoord: Men bedriegt zich zeer, door de kwestie omtrent het grondgebied en de schuld op eene lijn te stellen. Bij het 42ste protocol is bepaald, dat over de schuld nader zou gehandeld worden, doch tegen de territoriale verdeeling heeft niemand vroeger eenige bedenking ingebragt. Men beschuldigt ons van besluiteloosheid; men zegt, dat wij van gevoelen zijn veranderd. Neen, onze staatkunde is steeds dezelfde geweest; wij beminnen België, wij beminnen deszels nieuwen koning; en daar wij dat land en deszels koning beminnen, wenschen wij, dat België zich matige, en zich bij deszels regten blijve bepalen. PARIS 29 Dec. De gewone *Parisische Correspondentie* deelt het volgende mede: De heer de Caperon, officier der genie, bij het ministerie van oorlog geplaatst, is heden met dépêches van hier naar Brussel vertrokken. Maandag aanstaanden zal de commissie tot het adres bijeenkomen, om de inlichtingen van den Hr. Molé te hooren, welke heer bevestigd heeft, alsdan aan de uitnodiging der commissie ten dien einde te voldoen. Dadelijk zal men daarop tot de redactie van het adres overgaan, en onverwijld den rapporteur van hetzelve benoemen. — De pakketboot *Burgundy*, te Håvre aangekomen, en welke den 3 dezer uit New-York is vertrokken, heeft het berigt medegebragt, dat in Pensylvanië op den 4 December ernstige onlusten hebben plaats gehad. Het gouvernement der Vereenigde Staten heeft eene proclamaatie uitgevaardigd, waarbij aan de milicie het bevel wordt gegeven, zich gereed te houden, om tegen de rebellen op te rukken. PARIS 29 Dec. De Kamer der Pairs heeft het geheel van het adres van antwoord op de troonrede, met eene meerderheid van 102 tegen 14 stemmen, aangenomen. — Men geloof, dat de graaf d'Appony aan den president van den raad de aanspraak heeft medegedeeld, die hij, bij gelegenheid der uit te brengen nieuwejaarswenschen, in zijne hoedanigheid van Deken van het corps diplomatique, aan den Koning der Franschen houden zal. — Volgens de vroegere tijdingen uit Madrid, hebben wij medegedeeld, dat Don Evariste Perez de benoeming tot president van den raad had aangenomen; intusschen luide de berichten uit Portugal, alwaar die diplomaat zich bevindt, dat hij voor zijne benoeming heeft bedankt. Bij het aankomen van den Madridschen post, verwacht men de waarheid te zullen vernemen.

Dos juichte de onbedachtzame FATIMA; want zij was sterk in godsvrucht en geloof, en dankbaar voor het gelukkige levenslot, haar te beurt gevallen. En ziet, een genius daalde neder, en sprak tot haar: «De Eeuwige hoort u; moeder! zie uw kind!» Dit zeggende wees hij op een knaapje, dat, aan den oever van eenen smelylietenden stroom, met bloemer speelde. FATIMA sloeg eenen vochtigen blik naar boven, als wilde zij daarmede te kennen geven, dat zij nog in dankbaarheid te kort kwam. Maar in dit oogenblik lakte het knaapje zich, het verloor zijn evenwigt, stortte in den vloed, en de bruisende golven sleepten het mede. Met eenen kreet van ontzettig sprong de beangste moeder op, om naar den stroom te snellen, maar de genius hield haar tegen en sprak: «Blijf, FATIMA! blij! het lot van uw kind is beslist, het moet heden sterven; denk aan uwe pas geuite woorden....» Verplet stond de arme daar. Nu eerst zag zij de onbedachtzaamheid dier woorden in, en het angstzweet der verwijfeling brak haar uit. «Genade!» kreet zij eindelijk, terwijl zij in het stof kroop; «genade!... Allah! ik heb u lief, maar ik ben moeder!...» De genius hief haar op, glimlachte, en in het moederhart kiemde weder eenige hoop. «Kortzigtige!» sprak hij eindelijk, «het valt licht in den wil van den Onoorgroondelijke te berusten, als die wil al de verlangens van uw hart vervult; maar als de dagen der beproeving daar zijn, dan eerst worden stil geduld, onderwerping en vertrouwend lijden, met gouden letteren, in het boek des levens aangeeteekend! FATIMA! kniel neder; de oncindige goedheid van den Eeuwige rust nog op u; het was slechts eene waarschuwing, zie...» En zij zag eenen herder, die het deor hem geredde knaapje in de armen droeg, en weldra hoorde de onbedachtzame andermaal, uit den mond van haar geliefd kind, den zoeten naam van.... moeder!

— Men verzekert, dat de maarschalk Soult met den Koning der Franschen eene Conferentie van meer dan twee uren heeft gehad. — De vergadering van de Kamer der Pairs is voor een' onbepaalden tijd geadjourneerd. — De heden alhier ontvangen Spaansche dagbladen loopen tot den 21 dezer, doch behelzen niets belangrijks. In de zitting van de gedeputeerden van den 19 en 20, hebben de heeren Arguelles, Olozaga en Lopez het Ministerie hevig aangevallen omtrent de gebeurtenissen te Barcelona, Cadix en Sevilla. — Ofschoon de bevolking van Parijs, gedurende de laatste vijf jaren, met 130,000 zielen is vermeerderd, zoo is echter het getal der verarmde inwoners aldaar met 18,711 verminderd. — In het dagblad van *Delaware* leest men, aangaande de schipbrouk van het schip *Polauski*, dat eenen dag en nacht tegen den orkaan worstelde, doch eindelijk op de rotsen werd verbrijzeld, het volgende: Tot de passagiers aan boord van het gezegde schip, behoorde een jongeling van New-Orleans, Ridje genaamd, en eene jonge juffer uit Baltimore, Onsk. goherten. Reeds bij het begin van den storm had Ridje den angst overwaard, waaraan het meisje ter prooi was, en zijn eigen gevaar vergetend, zich slechts beijverd om haar te bemoeedigen. Hij wijdde al zijne zorg aan de bevreesde schoone, en toen eindelijk het schip op de rotsen verbrijzeld werd, nam hij haar in zijne armen en bragt haar, met ongehoorde inspanning, al zwenkende behoudend aan strand. Uit erkentelijkheid voor z'ne eene dienst en met toestemming van hare ouders, heeft miss Onslow haar redder, den heer Ridje, gehuwd, en brengt hem eenen bruidschat van 200,000 Ds. (f 500,000) aan. — Bij de laatste opnemng, telde men in de 12 arrondissementen der stad: 223,080 meisjes, 172,895 getrouwde vrouwen, 53,625 weduwen, totaal 449,600 personen van de vrouwelijke sexe; terwijl het totaal de personen van de mannelijke sexe 459,525 bedraagt, zoodat het geheele getal der bevolking van Parijs uit 909,126 zielen bestaat. BAYONNE 25 Dec. Villereal is tot bevelvoerende generaal van Alava benoemd. Ook spreekt men van nieuwe benoemingen tot hoofd-geëmployeerden bij het Koninklijk hoofdkwartier. — Den 16 dezer is het 11de bataillon Carlisten, bestaande uit deser-teurs der Christinos, te Estella binnengerukt. — Marotto heeft zich den 21 dezer naar Vera Lesaca begeven, en dezelve linie tot Hernani bezocht, na vooraf het kamp van Munagorri te hebben verkend. Hij was door den commandant-generaal van Guipuscoa, eenige officieren van den staf, en den commandant van Vera vergezeld; den 27 heeft hij zich naar Tolosa begeven. — De hertogin van Granada, welke dezer dagen door Bayonne is gereisd, is tot opper-hofmeesteres der Prinses der Asturiën benoemd. — Elke barak in het kamp van Munagorri kan ten minste 500 man bevatten; vele officieren hebben 2 kamers tot hun verblijf. — In de departementen worden tegenwoordig petitiën geteekend, tot het verkrijgen van meerdere vrijheid van onderwijs.

S P A N J E.

MADRID 22 Dec. Door H. M. de Koningin zijn de navolgende besluiten genomen: 1°. Om het reserveleger te ontbinden, daar men de troepen tot andere einden behoeft; 2°. tot het afschaffen van eene menigte ambtenaren, ter bezuiniging voor de schatkist, en eindelijk 3°. tot het doen van een nauwkeurig onderzoek naar de gebeurtenissen van Morella; de 2de chef van die plaats moet zich onverwijld naar Valencia begeven, om bij dat onderzoek als fiscaal te ageren. — Volgens den *Correo Nacional* dd. 21 Dec., is het beleg van Toledo opgeheven. — In de zitting van de Kamer der gedeputeerden zijn slechts rapporten gedaan en petitiën ingeleverd.

S T A D S N I E U W S.

GETROUWD. 28 Dec. J. F. Beckman en T. E. van Ommeren. BEVALLEN. 27 Dec. M. E. van den Andel, geb. van Wieler, Z. 28 Dec. E. M. Bouvij, geb. Nieuwland, Z. — 29 Dec. G. Galea, geb. Fortuijn, D. — 30 Dec. J. W. Werleman, geb. Schut, D. OVERLEDEN. 23 Dec. W. Lucas, geb. Kurtz, 45 j. — A. van IJ, geb. Brans, 48 j. — 24 Dec. E. C. Watering, geb. Viehoff, 38 j. — M. Schuabel, wed. Thaarup, 66 j. — I. G. Biben, 44 j. — 25 Dec. F. Macheelsen, 23 j. — 26 Dec. J. van Ee, 2 j. — J. van Gilse, Brester, 25 j. — A. Lewis, 41 j. — M. J. Briëde, geb. Ratel, 28 j. — 27 Dec. E. J. Bekker, 33 j. — C. W. C. Wijthoff, 31 j. — 28 Dec. D. M. Haarman, 75 j. — 29 Dec. A. J. Bordes, 9 m. — Tiel, 27 Dec. Jansen Terlet, 43 j. — Het *Algemeen Handelsblad* beklagt zich, in zijn nummer van 31 December, dat wij, in het onze van 29 December, de bewering van *Morning Post*, dat de uitspraak der Conferentie in de Hollandsch-Belgische zaak, door de vier Mogendheden nog niet is geteekend, en dat Engeland ook geene dreigende nota aan België gezonden heeft, versterkt hebben, het plaatsen van particuliere Correspondentiën, in welke nagenoeg hetzelfde wordt gezegd. Aanleiding tot het artikel van den *Morning Post* gaven de mededeelingen van het *Handelsblad*: a. Dat het protocol, waarin die uitspraak is vervat, door de Mogendheden op den 11 December is geteekend. b. Dat Engeland in eene nota aan België heeft te kennen gegeven, dat de eerste kansocht zoude zijn eene oorlogsverklaring aan geheel Europa. Vroeger heeft het *Handelsblad* te kennen gegeven, dat Frankrijk op de stelligste en onduidelzinnigste heeft verklaard de uitvoering van de uitspraak der vier Mogendheden niet te zullen in den weg staan. Het *Journal de la Haye*, van 30 December, betooft in een uitvoerig artikel, dat eene nota van Engeland werkelijk aan België gezonden is, en verklaart, te regt, niet te kunnen begrijpen, hoe wij daaraan kunnen twijfelen, nadat bij zelf de tijding van het *Handelsblad* heeft bevestigd. Int-

hut was zij geboren en eud geworden; dáár, onder dat nederige dak, had zij de genoogens van een stil huiselijk leven gekend, de zaligheden der reine liefde gemaakt. In deze hut waren immers hare kinderen geboren? Uit deze hut had zij te allen naar hunne laatste, eeuwige rustplaats vergeeld! Dáár had zij onlangs nog den jongsten ademtocht van haren echtgenoot opgevangen. O! de hut was haar regt dierbaar geworden: aan elke leembroek hechtte zich immers eene herinnering? En nu, nu dwong men haar die te verlaten, hoe wreed! Morgen, als het jeugdig oechtendrood de kleine glasaruiten zal begroeten, moet de arme oude reeds verre zijn. O! het ging haar zoo ter harte; zij had reeds zoo veel gewoend, en nog scheen de bron harer tranen niet verdroogd. «Ach,» zuchtte zij, «is er dan geene hoop, geene redding? Zal ik verre van de asch der mijnen moeten rusten?» Onwillekeurig viel haar blik in dit oogenblik op een klein nachtvlinder, in het listige net eener spin verstrikt. Het diertje wrong en beweegde zich, uit angst, in alle bogten en wendingen, en trachtte de fijne zijverdraden van het web door te worstelen; vergeefs!... Reeds gleed de bloeddorstige vijand uit zijnen schuilhoek, gereed om het arme vlindertje te verslinden; reeds strekte hij zijne lange pooten uit.... «Arm diertje!» zuchtte HANNA; «ach! ook gij, gij zult uw noodlot niet ontgaan!» Nog één oogenblik, en het vlindertje was verloren. Maar, snel als de bliksem, schoot eene zwaluw uit het luchtruim; de spin werd hare prooi, de draden van het net verbroken, en vrolijk en dertel klapwiekte het vlindertje weder in de vrije lucht! «God heeft gesproken!» zeide de oude zacht bij zich zelve, en zij wafte hoopte niet meer.

Toen de Ondergeteekende in het begin van dit jaar zijn voornemen aankondigde, dit jaarboekje voortaan in grooteren vorm en fraaijer bindsel voort te zetten, en hij bij die gelegenheid eene Inteckening tegen den vorigen prijs opende, had hij het genoege, deze Annonce met eene gewenschten uitslag te zien bekronen. — Dat hij aan dit blijk van vertrouwen naar eisch heeft voldaan, bewijst de uitvoering van het thans algemeen verzonden werk genoegzaam zelve. — Talenten, als die van de Heeren J. C. SCHOTEL, W. J. J. NUIJEN, R. CRAAIJWANGER, G. A. SCHMIDT, J. C. BENDORP, H. W. COUWENBERG, J. P. LANGE en D. J. SLUITER, hebben door penseel en graveernaald gewedijverd, om aan den inhoud, — weder door zoo vele verdienstelijke Dichters verpligtend bijgedragen, — eene pracht en luister bij te zetten, welke door die van de beste buitenlandsche jaarboekjes niet overtroffen worden. De Heer J. G. BERTELMAN en Jr. J. L. T. WAUBERT DE PUISEAU hebben welwillend zich aan zoo vele uitstekende begaafdheden aangesloten, door het componeren der Zang- en Piano-Muziek voor twee in den Bundel voorkomende Gedichten. En ten bewijs, dat Druk- en Bindwerk aan dit alles beantwoordt, is het voldoende hierbij alleen nog te voegen, dat de Heeren SPIN en VAN ROSSUM respectivelijk het een en ander met hunne bekende bekwaamheden behartigd en bezorgd hebben.

Nog eenige weinige overgedrukte Exemplaren zullen aan de eerste aanvragenden afgeleverd worden tegen f 5. In commissie zal dit Jaarboekje nu, noch in 't vervolg, meer gezonden worden. De belangstellenden verkrijgen daardoor de zekerheid, dat hetzelfde hun frisch en zuiver ter hand komt.

Op den Jaargang voor 1840, voor welchen reeds verscheiden uitmuntende Teekeningen van de beste Meesters gereed liggen, zal in het aanstaand voorjaar tegen den ouden prijs kunnen worden ingeteekend.

Amsterdam, 15 Dec. 1838. IMMERZEEL.

Schouwburgen, Concerten EN PUBLIEKE VERMAKELIJKHEDEN.

STADS SCHOUWBURG.

Dingsdag 1 Januarij 1839. GIBBRECHT VAN AEMSTEL, Treurspel in vijf Bedrijven, door J. van Vondel, met Ouverture, Tusschenbedrijven en Koren. Muziek van den Heer A. Berlijn; en na hetzelfde: DE BRILLOFT VAN KLORIS EN ROOSJE, Kluchtspel met Zang en Dans, waarin door den Heer J. van der Linden, in het karakter van Thomas Vaer, een door den Heer M. Westerman vervaardigde Nieuwjaarswensch zal worden voorgedragen.
Ten Zes ure op het Tooneel.

THEATRE FRANCAIS.

Sous la direction de Monsieur BAUDOT.
N°. 43 de l'Abonnement.

MARDI 1 Janvier 1839. LES ENFANS D'ÉDOUARD, Tragédie en 3 Actes, par Mr. Delavigne. Suivie de: LE GÂMIN DE PARIS, Vaudeville en 2 Actes, par MM. Bayard et Van der Burch.

On commencera à 6 1/2 heures précises.

Jeudi 3 Janvier, (au Bénédicte de Mr. Delafosse): la première représentation de TRENTÉ ANS, ou LA VIE D'UN JOUEUR, et la première de la reprise de: UN BAL DU GRAND MONDE.

DEUTSCHES THEATER. In der Amstelstrasse.

Bei aufgehobenem Abonnement.

Dienstag 1 Januar 1839. DIE ZAUBERFLÖTE, Grosse Oper in 4 Aufzügen; Musik von Mozart.

- *** Sarastro — Herr Sesselmann, als Gast.
- *** Tamino — Herr Forner, als Gast.
- *** Königin der Nacht — Mad. Eschborn, als Gast.
- *** Pamina — Mad. Ernst Seidler, aus Gefälligkeit.

Anfang um 7 Uhr.

GRAND SALON. Théâtre des Variétés.

Dingsdag den 1 Januarij 1839. HET NIEUWJAARS-GESCHENK, Blijspel, met eenige nieuwe geleendheids-coupletten. Na hetzelfde: HET OOSTVRIESCH DORPS-PLISDOOR, Blijspel met Zang in één Bedrijf. Tusschenbeiden: Nieuwe TOERS DE FORCE EN GYMNASIEKE KUNSTVERRICHTINGEN van de Familie Etienne en den Heer Alexandre.

De Entrée voor ieder Persoon is 75 Cents, welke in vertering zal worden aangenomen.
Aanvang ten 7 1/2 Ure.

CONCERT.

FRANZ STOLL heeft de eer het Publiek bekend te maken, dat hij, den Hoogduitschen Schouwburg, op Donderdag den 10 Januarij 1839, a geven: Een Groot VOCAAL en INSTRUMENTAAL CONCERT.

PROGRAMMA.

- 1ste Deel.
1. Ouverture mit Jean Calis, van Kosmaly.
 2. Concertino van Beriot voor de Viool, gearrangeerd voor de Guitaar en uit te voeren door den Concertgever.
 3. Groot Aria uit de Opera: *Così fan Tutti*, van Mozart, met Obligato Hoorn, te zingen door Mw. Ernst Seidler, en geaccompagneerd door den Hr. N. J. Potdevin.
 4. Variatiën voor den Waldhoorn van L. Erek, uitgevoerd door den Hr. N. J. Potdevin.
 5. Ouverture Declamatorium (Eduard), vervaardigd door den Hr. A. van Lier Jr., in muziek gebracht door den Hr. J. Halberstadt, en voort te dragen door den eerstgenoemde.

2de Deel.

1. Nieuwe Fantasie en Variatiën voor de Guitaar door den Concertgever.
2. Fantasie uit: *Robert le Diable*, voor de Piano-Forte, gecomponeerd en uit te voeren door den Hr. Blaum.
3. Groot Duo, uit de Opera *De Hugenoten*, van Meyerbeer, te zingen door Mw. Ernst Seidler en den Hr. Sesselman.
4. Solo voor de Viool, uit te voeren door den Hr. C. C. Fischer.
5. *Les Adieux de Raoul de Coucy*, Romance van Blangini, Concertante voor Zang, Piano-Forte, Viool en Guitaar, gecomponeerd door Moscheles Mayseder en Giuliani, uitgevoerd door Mw. Ernst Seidler en de HH. Blaum, C. C. Fischer, en den Concertgever.

Entrée f 2. *Aanvang ten 7 Ure.*
Biljetten zijn verkrijgbaar bij de HH. Theune & Comp. en aan bovengenoemden Schouwburg, alwaar men de plaatsen zal kunnen bespreken op den dag van het Concert.

CORRESPONDENTIE.

Ten gevolge van de advertentie N°. 2047 in ons nummer van gisteren, ontvingen wij twee brieven, de eene getekend, door: eenige deelhebbers in de Haarlemmer spoorweg Negotiatie; de andere, getekend P. X.; doch kunnen geene van beide plaatsen. De eerste bevat redenen, nagenoeg overeenkomende met die, welke onlangs, uit eenen anderen brief, kortelijk in het *Handelsblad* zijn opgegeven, en wij geven den geëerden stellers in overweging, zich met dezelve regtstreeks te wenden tot de directie van den spoorweg, die, ongetwijfeld, wanneer zij gegrond zijn, maatregelen nemen zal, om de wenschen der belanghebbenden te bevredigen. In den tweden wordt de bedoelde advertentie nader toegelicht; doch wij vinden het niet ongepast bij deze gelegenheid den steller te doen opmerken, dat, hoeczeer wij, na de plaatsing van het werk van E. R. te hebben geweigerd, om redenen vermenend hebben de opname van hetzelfde onder de advertentien, tegen betaling, niet te kunnen weigeren, wij echter met dien heer in gevoelen nie vereenkomen, maar van oordeel zijn, dat eene directie, ook bij de meest onmogelijke tevredenheid over de ekwaarheid en het werk van hare beamtten echter, zeer wel, om redenen in den omvang of anderszins gegrond, eene verandering als wenschelijk en zelfs noodig kan beschouwen, hetzij voor haar zelve, hetzij voor de zaak. Ook deze schrijver zal het beste doen, wanneer hij zich, langs eenen minder aanstootelijken weg, dan dien der openbaarheid, tot de directie zelve wendt, die, ongetwijfeld, regt zal doen wedererven.

vertaling uit het Fransch. Deze hedenking zullen velen met ons maken. Evenwel is ons niets van aanbelang voorgekomen, dat die vreemde herkomst verraden zou, als dezelve niet op den titel ware uitgedrukt. Wij vinden hier den gewonen Nederlandschen Acten-stijl, doorgaans met die zoogenaamde *practijns*-benamingen, welke het gebruik gewettigd heeft, en die, onzes bedunkens, verstaanbaarheidshalve, niet gemist kunnen worden. De schrijver verzekert ons tevens op den titel, dat die vertaling naar de *nieuwe Wetgeving omgewerkt is*, en het Mr. voor zijn naam moge eenigzins ten waarborg strekken, dat die omwerking naar behooren gedaan is. Voor aan in het werke vinden wij hier en daar nog van de *Regtbank van Eersten Aanleg*, en van het *Vrederegert* gewaagd, doch dit zal bij vergissing zijn, of misschien is de arbeid wat lang onder handen geweest, vóór de nieuwe wetgeving daár was. Wij ontvangen hier niet minder dan 196 formulieren. Geen wonder, dat dit getal zoo groot is, uit aanmerking, dat voor zoo menigvuldige gevallen voorschriften worden gegeven. Om een uit velen aan te voeren: *Bewijs van in pand gegeven linnen en kleeders, met verbod om er zich van te bedienen, of dezelve te gebruiken*, bl. 23. Dan, hoeczeer wij niet gaarne het behelpen met onderhandsche acten zouden aanprijzen, anders dan in min gewigtige transactien van het dagelijksche leven, zoo vinden wij echter geene roeping, om het nut van een dergelijk handboekje te betwisten, daar het toch ook bovendien tot handleiding kan dienen in het leeren opstellen van acten. Vraagt men nu, of bepaaldelijk dit werk aan het oogmerk voldoen zal, dan antwoorden wij, dat het gebruik het best over de bruikbaarheid beslissen zal. Wij kondigen het daartoe aan, en wenschen, niet minder dan de schrijver zulks doet, dat elk gebruiker, met alle andere ernstige levenskwalen, inzonderheid voor processen bewaard moge blijven.

Advertentiën.

(2040) STOOMPAKET-VAART TUSSEBEN

Rotterdam en Londen.

De STOOMPAKETTEN der *General Steam Navigation Company*, in dienst van het *GENERAL POST OFFICE*, te Londen, vertrekken:

van Rotterdam.	Woensdag 2 Januarij, des middags ten 12 ure.
van Londen.	Zaterdag 5 Januarij, des morgens ten 7 ure.

De vaart der Rivieren gestremd zijnde, zal er eene geschikte gelegenheid ten vervoer der Passagiers (voor hunne kosten) naar Hellevoetsluis, Brielle of Scheveningen worden aangeboden.

Nadere inlichtingen te bekomen bij de Agenten W. SMITH en P. A. VAN ES.

(2000) TE SCHEVENINGEN

ligt in Lading naar LONDEN,

voor vrije Goederen,

het daartoe bijzonder wel ingerigte BOMSCHIP *PRINCESS MARIANNE*, Kapt. Wm. KORVING, VERTREKT TEN SPOEDIGSTE.

Adres bij P. A. VAN ES, Cargadoor te Rotterdam.

(2000) G. WESTENBERG, L. G. WESTENBERG en T. SANDERS Jr.

Makelaars, zullen op Maandag den 11den Februarij 1839, des avonds ten 5 ure, in het voormalig *Oude Zijds Heeren-Logement*, door den Notaris J. HOUTMAN, Verkoopen: Een extra Kapitaal, Hecht, Sterk en Weldoortimmerd KOOPMANSHUIS, ACHTERHUIS en ERVE, staande in de Haarlemmer-Houttuinen of Droogbak, bij de Buiten-Wieringerstraat, Wijk 32, N°. 5624. Breder bij Billetten. Te zien des Dingsdags en Donderdags van 12 tot 2 ure.

(2000) J. ECKHOFF, G. H. BROEKHUIZEN, J. J. ARENDS,

P. BAAIJ, C. LIND, J. ECKHOFF Jr., en P. BAAIJ Jr., Makelaars, zullen op Maandag den 7den Januarij 1839, in het voormalig *O. Z. Heeren-Logement*, door de Notarissen COMMELIN en WELJLAND, doen Verkoopen: N°. 1. Een extra Kapitaal, Hecht, Sterk en Weldoortimmerd PAKHUIS en ERVE, genaamd *De Keulse Ruiter*, staande en gelegen in de Haarlemmerhouttuinen, tusschen de Oranje- en Dommerstraten, Wijk 53, Verp. No. 1996, Kadaster Sectie D, No. 928. — No. 2. Een Hecht, Sterk en Weldoortimmerd PAKHUIS en ERVE, genaamd *De Tijd*, staande en gelegen in de Haarlemmerhouttuinen, naast No. 1. Wijk 53, No. 1998, Sectie D, No. 927. — No. 3. Een Kapitaal, Hecht, Sterk en Weldoortimmerd PAKHUIS en ERVE, genaamd *Het Wapen van Hinlopen*, staande en gelegen achter het Perceel No. 2, Wijk 53, No. 1997, Sectie D, No. 926. — No. 4. Twee Hechte en Sterke LOODSEN en ERVEN, staande en gelegen op den Wal, voor de Perceelen No. 1 en 2, waartusschen de vrije Opslag van de Pakhuizen, zijnde geteekend No. 2025 en 2026, Sectie D, No. 757 en 758. Breder bij Billetten omschreven, en te bezichtigen des Dingsdags en Donderdags van 12 tot 3 ure. Zullende eerst ieder afzonderlijk Geveid, en daarna met elkander in Slag worden gelegd. De bewijzen van Eigendom en Veilconditien zullen vier dagen vóór en op den Verkoopdag, ten Kantore van genoemde Notarissen, ter visie liggen.

(2000) De Ondergeteekende heeft de eer bij deze kennis te geven, dat zijne Affaire in METSELMATERIALEN op heden is overgegaan aan de Heeren van SPRANG en DEKKER, Steenkoopers alhier, op den Kloveniersburgwal bij de Staalstraat, N°. 7.
Amsterdam, 1 Jan. 1839. J. M. TIEDEMAN.

(2000) Blijkens bovenstaande Advertentie, hebben de Ondergeteekenden de eer te brigten, dat de Affaire van METSELMATERIALEN van den Heer J. M. TIEDEMAN op heden met hunne Steenkooperij, op den Kloveniersburgwal N°. 7, is vereenigd en aldaar zal gecontinueerd worden.
Amsterdam, 1 Jan. 1839. VAN SPRANG EN DEKKER.

(2050) MAGAZIJN

VAN

Schilder-, Teeken- en Schrijfbehoeften,

(In het Gros en en Detail).

G. J. van Wisselingh,

BOEK- EN KUNSTHANDELAAR,
Kalverstraat nabij de Olievagersteeg, te AMSTERDAM.

Dit MAGAZIJN is ruim voorzien van alle Benodigdheden, welke tot eene complete sortering van SCHILDER-, TEEKEN- en SCHRIJFBEHOEF- TEN vereischt worden.

ENGLISCHE JAARBOEKEN VOOR 1839.

De nieuwste *Fransche* en *Engelsche* CARTONNAGES, én eene menigte andere Objecten van Smaak, geschikt tot

NIEUWEJAARS GESCHENKEN.

Depôt van *Engelsche* VISITE- en SPEELKAARTEN in soorten. Ook kan men zich Abonneren op het Copieren van SCHILDERIJEN, TEEKENINGEN en PRENTEN, als volgt:

Per Jaar	f 60.	Per Jaar	f 25.
» half Jaar	» 35.	» half Jaar	» 15.
» vierde Jaar	» 20.	» vierde Jaar	» 8.
» Maand	» 7.	» Maand	» 3.
» Week	» 2.	» Week	» 1.

In het bezit gekomen zijnde van een' allezins bekwam Werkman, zoo durf ik mijne Begunstigers het Artikeel van OLIEVERW in Blaasjes bijzonder aanbevelen.

toos dalende prijzen; alleen blanke vond koopers, doch de bruine, even als de bruine Astrakan, was zeer moeilijk te plaatsen. Onze markt van bruine Levertraan wordt hier geheel bedorven door de massa, die er bij voortdurend van wordt doorgevoerd; gebruikeurs moeten zelf ontbieden, en is er iets te veel, daalt men tot op f 40, is er evenwel te weinig, rijst de prijs stellig tot f 45. Met de blanke Levertraan is het eveneens gesteld, is thans a f 44, f 42 een droogerij artikeel. Russische *Lennepolie* voor het moment slap; dadelijke levering a f 34 entr. gepresenteerd; met de eerste schepen te leveren a f 31 entr.

THEE. Niets voorgevallen sedert ons laatste berigt. In den loop van dit jaar zijn alhier ingevoerd: circa 12,540/4 kisten zwarte, en 6,800/4 dito groene; totaal 19,340/4 kisten. Onze voorraad in de eerste hand al op heden nagenoeg bestaan uit: circa 1,250/4 kisten zwarte, en 1,620/4 dit groene; totaal 2,870 kisten. De handel in dit jaar is vrij belangrijk geweest; het grootste gedeelte, ter verkoop aangeboden, heeft vrij conlaant koopers gevonden.

ZIJDE (Ruwe) Brucia f 21 a 22; Pajamboli f 14 a 15; Amasia f 13 a 14; Morea f 12 a 13; Java f 16 a 17.

STERKE DRANKEN. Jenever-, Arak- en Rumprijzen zonder verandering Voorloop willig.

Jenever Amsterd. proef	f 23 a 22 1/2	per Nederl. vat.
» Amer. (op pijp)	» 22 1/2 » 26	»
Arak	» 200 » 260	per 563 » kan.
Rum	» 22 1/2 » 30	» 39 » »
Voorloop Lang. 3/4	f 23 1/2 » 24	» 225 » »
» Barc. 3/4 zonder voorraad.		

LEEUWARDEN 28 December.

BOTER. Eerste qualiteit f 38; tweede dito f 32.

LAIDEN, 29 December.

BOTER. Marktprijs f 34 a 36.

St. PETERSBURG, 19 December.

TALK, voor het oogenblik zonder koopers, geldt 135 Rs. kontant, en 145 Rs., met handgeld.

POTASCH. Hiervoor zijn er koopers tot 70 Rs., met 15 Rs. op hand; men houdt echter stijf op 70 Rs., met half geld, in Mei te leveren.

HENNEP met getreideerde verkopers, aangezien een groot gedeelte der aanstaande afkomst reeds voor exportatie is opgekocht; te noteren: rein 98 a 99, uitschot 90, halfrein 80 Rs., allen met handgeld, en 94, 85 en 75 Rs., met volle vooruitbetaling.

GRAANEN, ZADEN, OLIE, ENZ.

St. PETERSBURG, 19 December.

Er blijft steeds veel levendigheid in onzen Graanhandel; van *Tarwe* zijn, tot nu toe, omstreeks 100/m tchetw. gecontracteerd; men betaalde laatst, op levering in Mei aanstaanden, 30 Rs.; met gedeeltelijk en geheel voorschot; op Junij 29 1/2 a 30 Rs., naarmate van handgeld. *Rogge*. Circa 50/m tchetw gekocht; op Mei wordt 15 1/2 Rs. met handgeld geboden, en op Junij daartoe gelaten. In *Lennepolie* verlooft zich, op den verlaagden prijs van 7 1/2 Rs., a 730 cop, met handgeld, veel koplust.

ARCHANGEL, 12 December.

De navolgende omzettingen vonden alhier in de laatste dagen plaats: van *Rogge* 3,000 tchetw. tot 13 1/2 Rs. *Ijzesaad*, 2,000 tchetw. a 20 1/2 Rs. *Talk*, 2,000 pud a 125 Rs., alles met volle voorafbetaling. De Russische verkopers zijn voor het oogenblik ongenegen, onder de bestede prijzen af te geven.

BORDEAUX, 24 December.

Daar er eenige schepen voor de stal gekomen zijn, hebben er belangrijke inkoop van *Tarwe* en *Meel* plaats gehad; eerste is tot fr. 25.50 op 80 kilo's, laatste tot fr. 22 betaald.

MARSEILLE, 20 December.

Het is thans met *Tarwe* stiller; het verbod van nitvoor van Napels heeft te Londen de uitwerking niet gehad, die wij er van verwachten, want er zijn hier slechts weinig inkoopders gekomen. Daarenboven rekent men spoedig, en wellicht gelijktijdig, 60 a 80 schepen van Ojessa te zien aankomen, zoodat de prijzen, die op fr. 30 geklommen waren, thans weder fr. 27 zijn voor in loco; op Februarij en Maart wordt tot fr. 29 gelaten.

ROUAN, 25 December.

Tarwe zeer vast gehouden, en 60 centimes hooger per hectoliter. *Meel* wordt ook fr. 1 per zak hooger gehouden.

Kunsten en Wetenschappen.

HANDLEIDING ter bevordering van het KUNSTMATIG LEZEN

Met eenige LEESOEFFENINGEN in PROZA en DICHTMAAT, uit Nederlandsche Schrijvers en Dichters ontleend. Door C. A. P. WEISSMAN DE VILLEZ, Onderwijzer in de Nederl. Taal, aan de Koninklijke Muzijk- en Zangschool te Amsterdam. Te Amsterdam, bij FREDERIK KAAL. 1838.

Onderwijsboeken, onder de namen van handboeken, handleidingen en wat dies meer zij, vermenigvuldigen zich ten den dag, en niet zelden begint een onderwijzer, schier bij den aanvang zijner loopbaan, met zijn onderrigt in druk uit te geven, zonder vooraf te vragen, of er, na hetgeen reeds bestaat, wezenlijke behoefte aan is, zonder dat zijn leertrant iets nieuws, of bijzonder aanbevelenswaardigs bevat, en dan doet hij het soms met die uitvoerigheid, (volledigheid is geheel iets anders), dat er voor het mondeling onderrigt, dat er voor 's leerling's eigen nasporing, bijna niets wordt overgelaten. Onkundige of trage onderwijzers, zoo weinig of zoo vele er nog mogen bestaan, zullen het verkeerde daarvan wel niet beamen; integendeel! hun wordt daarmede groote dienst bewezen, aangezien, zoo als het spreekwoord zegt, ezels bruggen noodig hebben, zullen zij komen, waar zij heen moeten. Dan, zoo waar als dit alles wezen moge, wel in het minst is zulks niet toepasselijk op dit werke van den verdienstelijken onderwijzer W. d. V. Het beantwoordt volkomen aan den titel; voldoet allezins aan de behoefte; is, hoe uitvoerig ook, zoo als trouwens hier vereischt werd, gelidelijk en beknopt; terwijl de leesoefeningen met oordeel des onderscheids en met veel smaak gekozen zijn. De heer W. d. V. heeft gelijk: het wel-lezen is van een groot belang. Zonder dat toch, gaan ontelbare puntjes voor de bevatting of den indruk verloren, waarvan men anders, voor het verstandelijk en zedelijk onderrigt, partij had kunnen trekken. Wij meenen dan ook de aandacht van het onderwijzend en leerend publiek op dit werke te mogen vestigen, met de verzekering, dat het zich, in de verwachting eener goede handleiding in hetzelfde te vinden, niet bedrogen zal zien.

ETRENNES NATIONALES. CHANTS PATRIOTIQUES, dédiés à son Altesse Royale, le Prince d'Orange, par AUGUSTE CLAVAREAU, chev. de l'ordre du Lion Néerlandais;

Membre de la Société lit. de Leyde, Correspondant de l'Institut des Pays-Bas. Maastricht, F. BURY-LÉFÈVRE, Imprimeur-Libraire. 1839. (Met een *Calendrier* afzonderlijk.)

Wij ontvangen hier van de hand des verdienstelijken Clavareau's een veertien-tal *Chants Patriotiques*, vijf oorspronkelijke van hemzelve, en de overige vertalingen, min of meer vrij, [van] stukken onzer dichters: Tollens, van Lennep, van Dam van Isselt, van der Hoop, Bogaers, Feith en Bellamy, allen uit een vaderlandslied hart voortgevoeld. Algemeen bekend is het, hoe de heer Cl., door doorgaans gelukkige vertalingen in het Fransch, zelfs van tamelijk uitgebreide stukken, den vreemdeling een meer gunstig denkbeeld heeft weten in te boezemen, aangeende onze dichterlijke voortbrengselen, waarom hij dan ook op onze erkentenis alle aanspraak heeft. Wij achten het dus overbodig, bij de aankondiging, van dit aangenaam nieuwejaarsgeschenk veel ter aanprijzing te zeggen. Evenwel kunnen wij niet afzien de aandacht onzer lezers meer bijzonder te vestigen op *le Reveil*, een heerlijk stuk, en in hetwelk men onzen van Lennep volkomen herkent. Ook de *de Ruijter* van Feith is zuiver, vloeiend en uitmuntend overgebracht. *Le Sergeant-Sapeur* van Bogaers, een voortreffelijk stukje! . . . Maar genoeg; wij verwijzen tot het werke zelf, dat met een fraai uitgevoerd plaatje, voorstellende Nederland, weeneende op het graf van wijlen H. M. de Koningin, en waarop het eerste dichtstukje: 12 *Octobre* 1837 slaat, versierd is.

HANDBOEK voor BURGERS en KOOPLIEDEN, houdende VOOR-
BEELDEN van AKTEN, welke in BURGERLIJKE ZAKEN en
ZAKEN VAN KOOPHANDEL, volgens de Wet, ONDERHANDSCH
mogen worden opgemaakt, enz. Te Kampen, bij K. VAN
HELST, 1838.

Vreemd, dat in zoodanige behoefte voorzien zou moeten worden door eene

Kunsten en Wetenschappen.

BESCHOUWING der VROEGERE WETGEVINGEN omtrent den HANDEL in NEDERLAND, vooral in betrekking tot het daarbij verhandelde, ten aanzien der IN- en UITGAANDE REGTEN; door Mr. J. J. VAN HEES VAN BERKEL, Subst. Officier van Justitie te Amersfoort. Te Utrecht, bij N. VAN DER MONDE, 1838.

Deze beschouwing wordt voorafgaan door een beknopt overzicht van de rigtingen, die de Staatkunde genomen heeft, met opzigt tot de middelen, om bloei en welvaart te bevorderen, sedert de ontdekking van Amerika. Weinig scheen men zich aan die bevordering te bekreunen, en het was, of de Staatshoudkunde buiten den werkring der kabinetten lag; doch, met den meederen toevoer van goud en zilver uit de nieuwe wereld, meende men, dat de hoegroothed van het bezit daarvan de maatstaf zijn moest van wezenlijken rijkdom. Sully was, te dien aanzien, meer verlicht, en de bevordering van den landbouw trok inzonderheid zijne aandacht, gepaard met afschaffing van misbruiken, invoering van spaarzaamheid en orde. De voorbeelden van Nederland en Engeland moesten noodwendig mede belangstelling inboezemen, aangaande fabrieken en buitenlandschen handel, en zoo zag men, dat de *mercantiel*-stelsel ontstaan, van hetwelk Colbert de hoofdvoortzetter was. Dan, in het midden der 18de eeuw ontstond eene nieuwe leer in de Staatshoudkunde, welke van deze twee stelregels uitging: dat de grond de eenige bron van zuivere opbrengst is, en die zuivere opbrengst de eenige en onmiddellijke bron der uitgaven zijn moet. Die leer voerde, bij ontwikkeling van hare begrippen, tot het *industriële* stelsel van Adam Smith, hetwelk wederom den grootsten invloed had op de begrippen, aangaande den handel. Hoezeer men nu hiermede op den goeden weg was, verviel men echter tot groote dwalingen, waaronder de schrijver, en te regt, optelt: privilegien, hooge regten, geheel verbod, enz.; dwalingen, welke haren verderfelijken invloed mede op het Kolonie-wezen deden gevoelen. Door dezelve ging de handel meer en meer terug, en, met den handel, alle overige takken van welvaart. Door de middelen, aangewend om aan dat verval te gemoet te komen, werd hetzelfde nog vergroot. Ons vaderland, hoe bevoorrecht, door bijkomende omstandigheden, en hoe gezegend boven-dien, moest mede in zoo vele verkeerde beschouwingen, al of niet, ondanks zich zelf, en in de heillooze gevolgen daarvan, deelen. Het tarief van 1725, hoezeer, voor dien tijd, een gedeekteeke van verlichte staatshoudkunde, was, niettemin, op beginselen van verbod en uitsluiting grond. Dat wij, onder alles, zoo veel voorspoed bereikten of behielden, was meer aan de natuur, dan aan de maatregelen en begrippen der Regering te danken. Met dat al werd de noodwendigheid van voorziening, na 1720, algemeen gevoeld, en de edele stadhouder Willem de vierde vermaande daaraan hoofdzakelijk zijne zorgen te moeten besteden. Doch, met zijnen dood, vervloog de hoop op wezenlijk vrijzinnige en verlichte maatregelen geheel in rook. Een staat van kwijning, de sloping van het gemeenbest volgden daarop, en zoo doorloopt de schrijver de vorige tijdperken tot op het tegenwoordige. Veel is er, dat wij hier zouden willen aanstippen, doch ons bestek gedooft het niet. Wij moeten den lezer tot het geschrift zelf verwijzen, met de verzekering, dat het wel geschreven, en, vooral in onze dagen, wel voornamelijk voor den handelstand, maar voor dezen niet alleen, belangrijk is.

De schrijver eindigt niet met eene soort van *conclusie*, doch het slot geeft genoeg te kennen, waar hij heen wil. Hij zegt daar: Buitengewone omstandigheden deden eensklaps voor Nederland een nieuw leven, en eene nieuwe toekomst aanbreeken. Gezonde staatshoudkundige begrippen, welke het belang ook van landbouw en fabrieken, bij vrijen handel, leeren, moeten daarvan het gevolg zijn. Reeds heeft 's lands bestuur door het sluiten van een handelstractaat met Engeland, en het onlangs aanbieden in 's Lands vergaderzaal van een nieuw ontwerp van tarief, zijne voortdurende bezorgdheid in, en behartiging van de belangen des handels aan den dag gebragt. Nederlands wetgevens, het voetspoor van den edelen Willem IV volgende, zullen den terugkeer des Vaderlands tot grootere welvaart bevorderen.

OPGAVE VAN STORTINGEN OP, EN AFLOSSINGEN, UITDEELINGEN EN CONVERSIE VAN FONDSSEN, alsmede Betaalingen van Coupons, welke in den loop der Maand Januarij 1839 plaats hebben.

Bij HET AMORTISATIE-SYNDICAAT, naar volgorde der Letters en Betaaldagen, Ontvangst van Renten op het Grootboek der Nationale Schuld, over het half Jaar, verschenen op den 1sten Januarij 1839; voorts Ontvangst van de Uitgelote Obligatiën, ten behoeve van de *Zuidwillems-Faart*, groot f 1000, met Bijbetaling der daartoe staande Premie à 7½ pCt., dus f 1072.50; voorts Ontvangst van de Uitgelote Obligatiën, groot f 500, ten behoeve van het *Zederik-Kanaal*.

Bij de ASOCIATIE CASSA, dagelijks ontvangst van de Coupons ten laste der *Morris Canal en Banking Company*, in den staat van New Jersey; voorts van de Coupons der Negotiatie bij DANIEL CROMMELIN EN SOONEN, ten behoeve der drie steden Washington, Georgetown en Alexandria in Noord-Amerika; voorts ontvangst der Coupon, ten laste van de Dijkgraaf en Heemraden van den Amstel en Nieuwer-Amstel, verschenen 1 Januarij 1839; voorts van de vervallen Coupon, ten laste van de Maatschappij van Weldadigheid, van de Negotiatie bij VAN VLAER EN KOL te Utrecht; ontvangst van 5 pCt. Interest of f 50, op ieder Aandeel, genoteerd ten behoeve der Nederlandsche Scheepsrederij alhier; voorts de betaling der Coupons van de Aandeelen in de vereeniging tot gemeenschappelijk bezit van Kansbiljetten bij WESTENDORP EN C. en L. R. BISOHOFFSNEEM. Ontvangst van f 32 op rekening van den verkoop der Plantagiën, behoorende tot het Fonds van de Negotiatie, door wijlen Mr. WILLEM CLIFFORD en R. LE CHEVALIER, op Hypotheek in de Kolonie Suriname, in den Jare 1769 opgericht.

Bij alle ADMINISTRATIE-KANTOREN binnen het Rijk, (volgens de daarvan nader door dezelve te done oproeping) Ontvangst der op 1 Januarij 1839 vervallen Coupons, van de Certificaten 2½ pCt. Werkelijke Schuld.

Bij HET BESTUUR DER HOLLANDSCHE SOCIETEIT VAN LEVENSVZERKERINGEN, opgericht in den Jare 1807, des Woensdags en Zaturdags Ontvangst der gewone Jaarlijkse Uitdeeling, verschenen 31 December 1838.

Bij COMMELIN EN WEYLAND, Ontvangst van f 350, tegen intrekking van de op den 1 Mei 1772 Uitgegevene Aandeelen, op de Plantagie *Hamburg* in de Kolonie *Suriname*, en ter afgifte van een Certificaat, regt gevende tot ½ gedeelte in betgeen nog per saldo voor de Aandeelhouders van de Kooppenningen, ter verdeling zal overig zijn.

Bij DE COMMISSARISSEN VAN DE COMPAGNIESCHAP TER ASSURANTIE, Afgifte van Blanco Quitantiën voor de 21ste tot de 30ste Uitdeeling, en zulks tegen aanteekening op de Aandeelen in gemelde Compagnieschap.

Bij DEN COMMISSARIS, THESAURIER VAN DEN STRAATWEG VAN DEVENTER NAAR OLDENZAAL, Ontvangst der Uitgelote Obligatiën, ten laste derzelfde Negotiatie, zijde N°. 54, 83, 87, 113, 114, 164, 169, 187, 195, 199, 219, 222 en 250, betaalbaar van den 2 Januarij aanstaande, en vervolgens dagelijks.

Bij HOPE EN C.; Uitbetaling van f 31, over ieder Certificaat van de door Hun Ed. gesuccedeerde Negotiatie, te voren bij LEYER en DE BRUINE, op eenige Plantagiën in het Eiland St. Croix, waarvan de Aandeelen zijn gemerkt Ltr. B.

Bij KETWICH EN VOOMBERGH, van den 2 Januarij Ontvangst der Inte-

ressen van de Obligatiën der Negotiatie *Concordia Resparvae Crescant*.

Bij de LANOOG EN ZONEN alhier en A. STRABBE te Zwolle, Ontvangst van de Coupon der Obligatie van den Straatweg langs de Zuiderzee, van de Doorweg bij Amersfoort tot het Karterveer te Zwolle, verschenen 1 Januarij 1839.

Bij de ONTVANG EN BETAALKAS, Ontvangst van de Coupon, verschenen 1713 September, van de Russische Fondsen, onder directie van STADNITSKY en VAN HECKELOM, en wel die van Rs. 12—50 Cop. met f 23.77.

Bij de Wed. J. S. VAN DE POLL, des Woensdags en Vrijdags, Ontvangst van de Coupon van Uitdeeling, nummer 36, met f 20 van de aandeelen van de Plantagie *Garden of Eden* te Demerary.

Bij den STEDELIJKE ONTVANGER alhier, van af den 2 Jan. en vervolgens dagelijks, Ontvangst der Uitgelote Schuldbekentnissen, in de Geldleening van f 80,000, ten behoeve der *Wegen en Vaarten*, tusschen de Zes Noord-Hollandsche steden, zijde N°. 24, 67, 79, 3, 66, 38, 31, 64.

Bij SWARTH EN SCHELLWALD, dagelijks Ontvangst van de op 1° Januarij vervallen Coupons der Keizerlijke Russische Negotiatie bij de Heeren HOPE EN C., van de Jaren 1798 en 1815; Ontvangst der Coupons van K. K. Oostenrijksche Obligatiën:

Lr. A	4	»	—	»	20.
» B	4	»	—	»	40.
» C	4	»	—	»	20.
» D	4	»	—	»	40.
» A rood	4½	»	—	»	45.
» BB	5	»	—	»	50.

door tusschenkomst van de Heeren GOLL EN C., alsmede der vervallen Coupons der Supplementaire Obligatiën Lr. G. en O., en wel:

Lr. G. fl. 20 met f 25.	
» dito » 10 — » 15.50.	
» O. » 20 — » 25.	
» dito » 10 — » 12.50.	

Met uitzondering der Supplementaire Coupons Lr. G. à fl. 20, loopende van N°. 4351 tot 4384, waarvan de Obligatiën zijn Uitgeloot, en waarvoor f 12.50 zal worden uitbetaald. Ontvangst van de Coupons 5 pCt. Russische Certificaten in Zilver, 4de Serie, Administratie HOPE EN C., KETWICH EN VOOMBERG en Wed. W. BORSKI, verschenen 1/13 Novemb. 1828, en wel met f 24.30; voorts Ontvangst op de Rensversalen, afgegeven voor de Uitgelote 5 pCt. Russische Certificaten in Zilver, 4de Serie, gedateerd van 13 September tot 10 November 1838, met f 982.84 pr. S. Rs. 500.

Bij JAN GEORGE TEN SANDE EN GERRIT JACOBUS JARMAN, van den 2 Januarij Ontvangst van 10 pCt. extra Uitdeeling op de Aandeelen van de Brand-Maatschappij, opgericht te Amsterdam in den Jare 1790.

Bij C. J. WILLET, des Maandags, Woensdags, Donderdags en Vrijdags, Ontvangst der verscheuen Coupon van de Obligatie, ten laste van Z. M. den Koning van Denemarken.

Ter BEURZE, alle werkdagen naar den Wisselkoers, Ontvangst van de Coupons, groot 25 fl. van de Obligatiën 5 pCt. Metaaliek, van de Coupon groot fl. 12.50, van de Obligatiën 2½ Metaaliek, alsmede van de Coupon groot fl. 5 der 1 pCt. Metaaliek; van de Coupon groot fl. 10 van de Partial-Loten; van de Coupon groot fl. 15, en het extra dividend der Bank-Actiën; van de Uitgelote Obligatiën, groot D. 1200 en 600 ten laste van Sicilië; van de Coupons 4 pCt. Piemontezen; van de Coupons Napels Falconet en Comp., en van de Coupons der 6 pCt. Roebels.

T O G T NAAR

De Kust van Guinea, IN DE MAANDEN JUNIJ, JULIJ EN AUGUSTUS, VAN HET JAAR 1838.

Fragmenten uit het Dagboek van een' ongetuige.

Verlangend om eenige bijzonderheden te vernemen van den togt der Nederlandsche troepen, onder het bevel van wijlen den heere generaal-majoor Verveer, naar de kust van Guinea, zoo vermeende ik mij tot niemand beter te kunnen wenden, dan tot den 1sten luitenant der artillerie van Exter. Deze tocht had, in betrekking van toegevoegd adjudant des opperbevelhebbers, de schoonste gelegenheid gehad, om alles van nabij gade te slaan, en den geheelen omvang der onderneming, zoowel *a priori*, als in derzevel gevolgen, te kunnen beoordeelen. Daarenboven, had ik het voordeel dien officier persoonlijk te kennen, terwijl de hoogst vleijende lof, welken zijn voormalige chef, de luit.-kolonel der artillerie Seelig, over zijn gehouden gedrag en zijnen dienstijer, gedurende het beleg der citadel van Antwerpen, hem toezwaide, mij tevens de overtuiging gaf, dat de 1ste luitenant van Exter geene gelegenheid onbenuttigd zoude hebben laten voorbijgaan, om te zien en op te nemen. Met zeer veel bereidvaardigheid gaf hij mij zijne gehouden aantekeningen ter inzage, terwijl hij mij wel wildig vergunning, daaruit zoodanige bijzonderheden te trekken, als ik voor eene openbare mededeeling mogt vatbaar achten.

De togt had, zoo als bekend is, ten doel om eenen oproerigen volkstem te tuchtigen, eenen gruwelijken moord en de beledigingen der Nederlandsche vlag aangedaan, te wreken. Door kracht van wapenen zoude dat doel worden bereikt. De onderneming was alzoo van krijgsmatigen aard, zoodat h t verslag daarvan, ook om die reden, tot den werkring des *Militairen Spectators* behoorde. Wij hopen, dat onze lezers de aangeweende moeite tot verkrijging dezer bijzonderheden, ons zullen ten goede houden, terwijl zij voor de stofte van het hier behandelde onderwerp, den heere 1sten luitenant der artillerie van Exter moeten dank weten. Wij hebben met vertrouwen uit de bedoelde bron geput, ons alleen voorbehoudende, om het onderwerp naar aard en bijzonderheden te rangschikken en voor het publiek in te kleeden.

De rapporten, bij het gouvernement ontvangen, omtrent de toedragt der bovenbedoelde belediging en de gepleegde gruwelen der Hantasche bevolking, den Nederlandsche militairen en ambtenaren aangedaan, waren van dien aard, dat men vooronderstellen mogt, bij de andere bevriende volkstammen, een voldoende getal bondstroepen te kunnen krijgen, om het beoogde doel, zonder groote magtsontwikkeling van onze zijde, te bereiken.

De generaal-majoor Verveer, tot opperbevelhebber dezer expeditie benoemd, en meer bijzonder bekend met de gezindheden der Del-Minasche kustbewoners, rekende ook van zijne zijde, slechts een gering Europeesch personeel noodig te hebben, om aan de eervolle zending eene goede uitkomst te verzekeren.

Het personeel, daartoe bestemd, zonde bestaan uit twee zwakke compagnieën infanterie en een detachement artillerie.

Deze compagnieën waren als volgt zamengesteld:

	1ste Compagnie.	2de Compagnie.
Adjudant-onderofficier	1	»
Sergeant-majoor	1	1
Sergeanten	6	6
Fouriërs	1	1
Korporaals	14	14
Tamboers	1	1
Hoornblazers	1	1
Soldaten	62	62
Totalen	87	86

Het detachement artillerie bestond uit:

Sergeanten	4
Korporaals	4
Kanoniers	19

Totaal 27

Het geheele getal der onder-officieren en manschappen bedroeg alzoo 200 hoofden.

Het overige personeel der expeditie bestond uit: Den generaal-majoor Verveer, opperbevelhebber, den nieuw benoemden gouverneur der Nederlandsche bezittingen ter kuste van Guinea, den luit.-kolonel Bosch, de kapiteins der infanterie der Reyniac, van Hopbergen en Stander, (laatstgemelde bestemd om aan de kust te verblijven); den chirurgijn-majoor Schillet, den 1sten luitenant der artillerie, adjudant van den opperbevelhebber, van Exter, de 1ste luitenants der infanterie, Dekens, Koch, van Stracka, den 1sten luitenant en commandant der artillerie W. A. Kuyek en den 1sten boekhouder Steenhoven-Maarschalk, welke personen op de *Rhoon* en *Pendrecht* zijn ingescheept geworden. Verder zijn op de *Merveede* opgenomen, als deel uitmakende van de expeditie: de officieren van gezondheid 3de klasse, Raporini, Leyniger en Mayer, de 2de luitenants der infanterie van der Ven, Willems en de 2de luitenant-kwartiermeester van Emmeriek, de 2de boekhouder Verhoef en de assistent Derex.

Behalve verschillende uitrustings-voorwerpen, remonte-stukken, munitie, projectielen, enz., werd er aan artillerie-materieel medegevoerd: vier metalen kanons à 3 G, uitgeboord voor houwtwers à 6 G, met 4 ligte affuiten en eene reserve affuit, en 8 mortieren à 13 duim op derzevel blokken. Voor dit gescheut waren de noodige gereedschappen en inrigtingen vervaardigd, om hetzelfde op de kust dragende te transporteren; dewijl daar ter plaats geene andere wijze van transport mogelijk is. Al deze goederen, door de zorg van het departement van den grootmeester der artillerie ingepakt, waren ook in den besten toestand overgevoerd, en op de kust ontscheept geworden.

Op den 23 April, begaf de opperbevelhebber zich, met zijnen staf, na dat al het personeel berids ingescheept was, des morgens te 9 ure aan boord van de *Rhoon* en *Pendrecht*, een particulier schip, behoorende aan de heeren Hoboken, gevoerd wordende door den scheepsbevelhebber Schaap.

De overige schepen der expeditie bestonden uit Zr. Ms. korvet de *Amphitrite*, gecommandeerd door den heere luitenant-kolonel, kapitein-luitenant ter zee, Tengbergen, en Z. M. transportschip de *Merveede*, gecommandeerd door den heere luitenant ter zee, eerste klasse Stort. Op het eerste dezer schepen bevond zich nog de heeren Zoutman, luitenant ter zee 1ste klasse, Wouters, Nooy, van der Mandere en Huis, luitenant ter zee 2de klasse, de chirurgijn-majoor Dumont en de officier van gezondheid 3de klasse Slot. Op de *Merveede* waren ingedeeld: de luitenants ter zee 1ste klasse Cambier, de luitenant ter zee, 2de klasse Eschauzier en Andrea, en de officier van gezondheid 3de klasse Eberwein.

Ten 12 ure van dienzeldden dag lichtden de *Rhoon* en *Pendrecht* en de *Merveede* het anker, van de reede van Hellevoetsluis, zijnde de *Amphitrite* 36 uren vroeger van Texel gezeld, met last om de beide eerste-gemelde bodems buiten de gaten in te wachten. Bij het uitzelen hadden de expeditionnaire troepen, de meeste geestdrift doen blijken, en stevenden nu vol moed en goede verwachting hunne bestemming te gemoet.

De reis werd gelukkig voortgezet tot den 9 Mei, op welchen dag men, des morgens ten 6 ure, het eiland Tenerife in het gezicht kreeg. De opperbevelhebber had vroeger reeds last gegeven aan de *Amphitrite*, om zich niet bij de *Merveede*, als minder goed zeilende, op te houden, maar met de *Rhoon* en *Pendrecht* door te zetten, kunnende men de *Merveede* bij Tenerife inwachten, om het verblijf bij dit eiland te benutten tot het aanvullen van het verbruikte water en het incemen van eenige ververschingen. De *Rhoon* en de *Amphitrite* wierpen reeds te 6½ ure des avonds, het anker voor Santa Cruz, dat zich bij den invallenden avond en bij het heldere weder zeer schilderachtig voordeed aan de nieuwsgierige blikken der officieren, welke voor het eerst deze zeereis deden.

Donderdag den 10 Mei deed de *Amphitrite* 21 salutschoten, welke door de batterijen van de stadzijde, met een gelijk getal schoten werden beantwoord. Nadat de opperbevelhebber een bezoek aan boord der korvet had afgelegd, begaf hij zich met den overste Tengbergen, met zijnen adjudant en eenige officieren naar wal, om den Nederlandschen consul, den heer Beruff, en den gouverneur der Canarische eilanden, Don Juan José Pereira Marquez de la Concordia, te gaan begroeten. De officieren genoten bij beide personen de hartelijkste ontvangst, zoodat men, gedurende de inwachtiging van de *Merveede*, welke den 13 voor anker kwam, eenige zeer genoeijelijke dagen, met de bezigtiging der bijzonderheden van het eiland doorbragt. Den 14 ging men, door dit aangename interruvo opgewekt, weder gezamenlijk onder zeil, terwijl de troepen, hoezeer vrij geplaagd door de drokkende hitte, echter door de doelmattigste gezondheids-maatregelen (1), en de goede behandeling aan boord, in eene zeer opgeruimde stemming, den tijd doorbragten.

Op Zondag den 2 Junij besloot de opperbevelhebber met het schip de *Rhoon* vooruit te sterven, om te Axim incognito aan land te gaan, ten einde eenige nadere berigten in te winnen, omtrent den vijand, die mente bekampen zou hebben.

Woensdag en Donderdag den 6 en 7, zeilde de *Rhoon* uit het gezigt van de *Amphitrite* en de *Merveede*, voorwaarts langs den wal, bij Grand Bassa, zoodat men reeds verschillende voorwerpen konde onderscheiden. De kust, die allengskens golvender werd, scheen zeer boschachtig, afgewisseld door eenige hutten, die de zoogenaamde krommen of dorpen vormen. De gedurige windstilte belette echter om spoed te maken, en Axim, dat men reeds zeer nabij was, te naderen. Op Vrijdag den 8 Junij zeilde de *Rhoon* tegen 3 ure des namiddags, Apollonia zoo dicht voorbij, dat de officieren het fort en het krom duidelijk konden zien liggen. Hier kreeg men het bezoek van eenige Negeren, welke met eene kano aan boord kwamen roeien, ten einde hunne koopwaren aan te bieden. Het vreemdezortige van dit bezoek lokte de nieuwsgierigen naar boven, terwijl deze vreemde gezigten meer de aandacht vestigden, dan hunne magere kippien, de mais en de slechte palmwijn den kooplust opwekten. Deze menschen behoorden tot het rijk van Apollonia, en gaven het berigt, dat er geen oorlog op de kust was, maar dat een Hollandsch officier, met eene kleine bezetting, zich op het fort *St. antonie* (bij Axim) bevond.

Den 9den Julij (zaturdag) ankerde de *Rhoon*, ten 7½ ure, voor het fort St. Antonie, op een half uur afstands van der wal. Tegen 8 ure kwamen de heeren Pignari, commandant van het fort, en de heer Bartels, koopman (een kleurling) aan boord, om hunne opwachting bij den opperbevelhebber te maken. Deze heeren deelden omstandiger berigten mede over den stand van zaken, en deze waren vrij bemoedigend. Men vernam, onder anderen, dat alle bewoners der kust verontwaardigd waren over de gruwelen en beledigingen, door de Hantasche bevolking, onder begunstiging van derzevel opperhoofd, gepleegd, en dat ook de Del-Minasche bewoners met verlangen het oogeblik verbeidden, dat zij sprekende blijken konden geven van hunne goede gezindheden voor het Nederlandsche gouvernement. Zij hielden zich insgelijks overtuigd, dat de Koning of het opperhoofd van Warsaw, wiens rijk aan de landzijde aan dat van Bonsoe grenst, mede zoude werken tot bereiking van het doel der onderneming. Het eerstbedoeld opperhoofd bevond zich destijds te kaap Coast.

Tegen den Koning van Axim bestonden eenige vermoedens, dat hij de zaak van het oproerig hoofd Bonsoe was toegedaan. Uit dien hoofde had de commandant Pignari het geraden geoordeeld, dezen vorst gevangen te nemen en naar Del-Mina te doen vervoeren. Uit een nader onderzoek was het echter gebleken, dat, hoezeer deze vermoedens wellicht niet geheel

(1) Te Santa-Cruz had de opperbevelhebber twee pijpen Tenerife wijn laten opkopen, om ter verversching, aan de manschappen, eene geregeldte uitdeeling van wijn te kunnen doen. Deze voorzorg droeg zeer goede vruchten. De aanschaffing van rooden Franschen wijn, op de kust van Guinea, om tot uuzelfte einde te dienen, heft insgelijks medegevoerd om de troepen bij vele andere ontberingen, god te moede te houden.

zonder grond waren, de toedragt der zaak echter niet van dien aard was, dat eene langere gevangenzetting of tuchtiging noodig geoordeeld werd. De opperbevelhebber zocht daarvan in persoon te Axim overtuigende, haast ook dien vorst te doen bevrijden. De bevolking van Axim bijzonder goed voor onze zaak gestemd zijnde, zoo liet de opperbevelhebber enige geweren en munitie onder haar uitdeelen, na eenige Cabocceers (chefs, die in rang op den Koning volgen) te hebben laten zweren, dat zij de onderneming zouden begunstigen.

De adjudant van Exter en eenige zijner kameraden, nieuwsgierig om het zoogenaamde paleis van dezen neger-koning te zien, maakten een bezoek bij de vorstelijke neger-familie. Het grootste gedeelte der leden der familie zagen er goed uit; doch het gezigt van hunne kleeding, huishouden en woningen was echter niet bijzonder geschikt, om hooge denkbeelden van hare vorstelijke magt en pracht aan te kweken.

De tijding van den aanstaanden togt was reeds door een Engelsch schip aangebracht en langs de kust verspreid. Dit had Zijner Neger-Majesteit Bonsoe in eene zeer benaauwde stemming gebracht, en doen besluiten, om volgens 's lands gewoonte, voorstellen tot afskoopung van straf te doen. Intusschen had hij, zoo het scheen, uit voorzorg, zijne residentie van Boeswa naar Apremo, 3 uren landwaarts in, verplaatst, om daar, door ongevaarlijk terrein, eenigzins tuer gedekt te zijn.

gedurende den tijd, dien de opperbevelhebber noodig oordeelde tot het maken van beschikkingen voor de expeditie, hadden de adjudant van Exter en zijne togtgenooten gelegenheid, om het fort St. Antonie op te nemen, de naaste omstreken als ook de kustbewoners gade te slaan, en zich met hunne gebruiken en wijze van leven bekend te maken. Vele zaken kwamen hun nieuw en onbekend voor, hoewel zij zich, zoo veel als mogelijk was, hadden bekend gemaakt met de bronnen, waaruit zij het wettenswaardige van de kust van Guinea hadden kunnen putten. Het fort St. Antonie vonden zij stevig en zeer goed gebouwd; het zou, met enige verbeteringen en herstellingen, tot eene zeer fraaie en goede sterkte kunnen gevormd worden. Men vond er 18 stukken geschut in batterij, en eene kleine bezetting tot verdediging.

De mannelijke strand-negerbevolking was over het algemeen sterk en gespierd, en, zoo het scheen, even als de vrouwen en kinderen, van een opgeruimd en zorgeloos humeur; waarschijnlijk voortvloeiend uit hunne geringe behoeften, die zij slechts voor het halen hebben. De negedames schenen echter minder aan het verlijnde Europeesch gevoel te bevalen, en naar de beschrijving gerekend, kon schrijver dezes, den goeden smaak der bezoekers ook geenszins wraken. De heerlijke annanassen, de frische kokosmelk, de palmwijn, en de malegetsoep lieten zich met smaak nuttigen; de gebakken pisang, de kabrieten en de stokjaumes, bevielen minder.

Den 11den ligte de *Rhoon* weder het anker, om de reis verder voort te zetten, doch moest tegen den avond, wegens windstilte, het anker laten vallen. In den vroege morgen van den 12den maakte men weder zeil, en kwam men tegen 1½ uren, op een mijl afstands, bij Sacondé voor het fort Oranje ten anker; vindende men aldaar de *Merveede* reeds gestationeerd. De adjudant van Exter en de artillerie-luitenant Kuijk, werden dadelijk naar het fort gezonden, om den staat der vestingwerken en der zelve bewapening te gaan onderzoeken, en omtrent de gelegenheid tot ontschepping van het geschut, de munitien en manschappen enige bescheiden in te winnen. Den volgenden dag begaf de opperbevelhebber zich met zijnen staf naar den wal, alwaar een nieuw en grootsch talereel de aankomelingen wachtte. Op het strand stond de zwarte bevolking als gezaaid, in golvende en dringende beweging, om de Europeesche gasten te zien en te verwelkomen. De meesten waren gewapend, met een vaandel in hun midden; ongeveer 7 à 800 hadden vrij goede geweren. Het scheen, dat de geheele bevolking van het krom (ruim 2,000 zielen) er zich een feest uitgemaakt had, om den opperbevelhebber op hare wijze recht luisterrijk te ontvangen. Juichend werd hij begroet, en op al die donkere gezichten konde men duidelijk lezen, dat die juichtoonen, voor 't minst welgemeend waren.

Dat schouwspel was voor den opperbevelhebber niet nieuw, maar op de meeste personen zijner omgeving maakte dit tooneel eenen onbeschrijflijken indruk: immers, alles, wat zich hier vertoonde, was een zonderling, zoo geheel afwijkende van hetgeen men onder onze Europeesche beschaving ziet en hoort. Die zwarte bijna geheel naakte, gewapende menschen waren met allerhande voorwerpen behangen, en met verschillende kleuren besmeerd. Alles liep door elkander springende, schreeuwende, en in het wild schietende; in één woord, als dulle uitgelaten schepsels, waarvan ieder zich beijverde, om door den een' of anderen gekken sprong of gejuich, uit te drukken, hoe aangenaam hem de aankomst der expeditie was. De geweerdragers gebruikten geene patronen, maar hadden eenen gordel om het lijf, in vakken verdeeld, welke kleine tonnetjes met de lading bevatte. Daarenboven hadden zij meest alle kruidkorven en een' kogelzak, waarin zij kaliber of andere kogels van kleiner kaliber, van de grootte van ganzenhagel, loopers, gehakt lood, enz. medevoerden. Het schieten en schreeuwen hield gedurende den geheelen togt naar het fort aan; het een en ander ging met de zonderlingste gebaarden gepaard: sommigen wierpen zich zelfs op den grond om te schieten; anderen bogen eene knie, en slechts weinigen legden de kolf tegen den schouder, maar veelal ter hoogte van de borst, of iets lager.

Uit dezen gemengden hoop, was de Negerkoning met eenige Cabocceers en een' Fetiche priester te voorschijn getreden, om hulde te brengen aan den opperbevelhebber, en hem de verzekering te geven, dat alle zijne onderdanen niets liever verlangden, dan de regtmattige tuchtiging van de Hantasche opstandelingen te helpen bevorderen. De kroon en scepter van dezen Neger-Monarch bestond uit een gewonen zwarten viltten hoed, en een regenscherm; overigens was dit opperhoofd evenmin als de Cabocceers, en den Fetiche priester van andere onderdanen te onderscheiden. De opperbevelhebber ontving hen allen zeer minzaam, terwijl hij de aanbidding van hulpbetoon, met veel uiterlijke waardigheid aannam.

Nadat de opperbevelhebber alles daar ter plaatse in oogenschouw had genomen, koos hij dit punt als verzamelaars uit, of, in zekeren zin, als subject voor de expeditie; zoodat de troepen en het materieel hier zouden ontscheept worden. Sacondé aan het Hantasche grenzende, en het oproerig opperhoofd Bonsoe in de nabijheid zijnde, zoo was het ook noodzakelijk, om het zeer vervallen fort eenigzins in staat van tegenweer te stellen: de 1ste luitenant Kuyck werd met deze werkzaamheden belast, die zich van deze taak, zooveel als tijd en de beschikbare middelen toelieten, lofwaardig kwet. In het fort had men 22 ijzeren stukken gevonden, waarvan de ligste 6 uren, de overige 24 en 36 uren waren; de meeste waren in eenen vrij onzekeren staat van bruikbaarheid.

Het materieel en de munitie werd nu dadelijk ontscheept, als ook de kapitein Stander met 3 onder-officieren, 3 korporals, 1 tambour en 19 soldaten, om het fort te bezetten.

Den 14 Junij des morgens ten 7 uren ligte de *Rhoon* weder het anker; koers zettende naar Del-Mina, alwaar men te 12 uren op een ½ mijl van den wal het anker liet vallen. Dadelijk loste men enige salutschoten, welke door het fort St. George werden beantwoord. Het nieuwe talereel, dat zich nu aan onze reizigers vertoonde, en waarbij de forten St. George en St. Jago, tussehen het gebergte gelegen, zich zeer fraai nanceerden, was schilderachtig.

Op de reede vond men Z. M. korvet de *Amphitrite*, reeds sedert den 8 Junij aldaar geankerd, ter volvoering van de bevelen des opperbevelhebbers, om de noodige voorbereidingen tot den togt te treffen. De overste Tengbergen had zich van dien last, met evenveel doortzigt en bekwaamheid als ijver, gekwet, zoodat de werkzaamheden des opperbevelhebbers zich grotendeels behoeften te bepalen, tot het last geven voor de uitvoering der reeds beraamde beschikkingen. Kort na de aankomst van het schip de *Rhoon*, kwamen eenige ambtenaren van het gouvernement, namelijk de heeren van der Eb, kommandeur ad interim, Varlet, fabriekmeester en Rodeman kwartiermeester, aan boord, om den opperbevelhebber te begroeten. Deze, met den overste Bosch, gouverneur der kust, en den adjudant van Exter, ontscheepten daarna onder het lossen van het geschut, en stapten tegen 1 uren aan den wal. Even als bij het fort Oranje, wachtte hen ook hier de geheele bevolking van Del-Mina, de meeste mannen vrij goed gewapend, in zoogenaamd estuüm; doch allen vrij potsierlijk getooit. Met haren Koning, eenige Cabocceers, vaandrags en priesters aan het hoofd, met een daverend gejuich en onder het maken van de zonderlingste grimassen, verwelkomde de bevolking van Del-Mina, benevens de overige ambtenaren, de hooge gasten, en voerden hen onder groote zonnenschermen, als in triomf, binnen het fort.

De opperbevelhebber nam dadelijk het garnizoen, bestaande uit 50 man

den vaste bezetting en 268 rekruten, in oogenschouw, en verlaende daarna een plegtig gebouwen aan den vorst van Del-Mina. De Koning van Warsaw werd den volgenden dag, afzonderlijk, bij den opperbevelhebber toegelaten, om zijne gezindheden meer bijzonder te poisen, en de noodige afspraak te maken, voor het deel, dat hij aan den veldtocht zoude nemen.

Intusschen had men tijd en gelegenheid, om een meer volledig overzicht te verkrijgen, van de middelen, welke hier ter dienste stonden, en die men ten beste nutte der expeditie zoude kunnen aanwenden; het rapport van den overste Tengbergen was in dat opzigt vrij volledig. Het berigt, dat het oproerig opperhoofd Bonsoe zich met zijne voornaamste strijdkrachten te Apremo bevond, werd vrij stellig bevestigd. Het landschap, waarover hij het regerde, heeft eene gemiddelde breedte van 10 à 12 uren, doch is door een hoogst boschrijk, moeijelijk en ontoegankelijk terrein gedekt; zijne strijdkrachten werden begroot op ongeveer 7 à 8000 man. De moeijelijkste taak was, om Bonsoe en zijne voornaamste chefs in te sluiten, en hen te beletten van te ontsnappen; daarbij moest men zich gevat maken, om de moeijelijke en nauwe teegangen door de bosschen, moerassen en bergkloven, welke bijna voor geen Europeër begaanbaar zijn, door te loopen en behoort af te sluiten. De medewerking der overige vorsten, wier rijken het Hantasche insloten, was alzoo, allernoodzakelijkst, terwijl dan nog voor de expeditie troepen de zeer moeijelijke en gevaarvolle taak overbleef, om den geheelen togt te leiden, te ondersteunen en tot hoofdreserve te dienen. Uit dien hoofde was het den opperbevelhebber zeer aangenaam, zoo vele aanbiedingen van hulpbetoon te ontvangen. Duzenden Del-Minaers boden zich dadelijk aan, om zich bij de expeditie troepen aan te sluiten, en onder deze werden er 2000 weerbare mannen van kruid en lood voorzien, terwijl aan elk hunner, f 5 per maand als soldij werd toegezegd, gedurende den tijd, dat zij tot het uitvoeren van den togt gebezigd werden; daarenboven zouden zij dagelijks eene portie rum ontvangen. 50 kleurlingen hadden zich eveneens aangeboden, maar om kosteloos de expeditie mede te maken, onder voorwaarde, dat aan hen, even als aan de blanke troepen, veldvires zouden worden uitgereikt. Aan deze gaf men geweren en munitie. Voor het transport der vires en verdere krijgsbehoefden, koos men uit de 2000 Del-Minaers 500 dragers, en 300 Sacondéers, doch het kostte veel moeite, om deze menschen vooreerst bijeen te krijgen en gedurende de expeditie bijeen te houden; daar het scheen, dat de opperbevelhebber hier te spaarzaam was geweest, in het toestaan van de draagloonen. Aan de artillerie werden 130 donko's, of asiantijnsche rekruten, als dragers toegevoegd.

De eerste voorloopige maatregelen voor de expeditie bepaalden zich tot beschikkingen voor de insluiting van het Hantasche gebied. Daartoe had de Koning van Warsaw zijne medewerking toegezegd. Vroeger had die vorst geweigerd om vriendschappelijke betrekkingen met de Nederlandsche regering aan te knoopen, of zich onder hunne bescherming te stellen hun vlag te voeren, maar daarentegen had hij de bescherming der Engelschen aangevraagd, zonder evenwel de Engelsche vlag voor de zijne te verklaren. De grenzen van het Hantasche gebied waren reeds zeer naauw door zijne gewapende onderdanen ingesloten, terwijl hij, voor de getrouwe vervulling zijner beloften, zijne dochter en nicht als gijzelaars stelde. De commandant van St. Antonie te Axim had reeds vroeger bevelen ontvangen, om de westelijke grens van Hanta te bezetten, waardoor het geheele vijandelijke gebied afgesloten werd.

Reeds sedert de aankomst op de kust, had de opperbevelhebber onderscheidene bevelen gegeven en spionnen gezonden, om de gezindheden der Hantasche bevolking nauwkeurig te kennen. Te Del-Mina zijnde, ontbrak het dan ook geenszins aan berigten en tijdingen, die echter, zoo als later bleek, zeer uiteenlopende waren. De eerste berigten waren die, welke wij hierboven hebben medegedeeld, waarbij men nog voegde, dat de Hantasche bevolking vast besloten scheen, om zich bij haren Koning aan te sluiten en hare have en goed tot het uiterste te verdedigen. Andere berigten waren van tegenovergestelden aard, en hielden, dat de verslagenheid groot was, en Bonsoe zich door zijnen aanhang verlaten zag; — dat hij zijne krommen rondreisde, om den geest op te wakkeren, doch dat hij daarin geenszins slaagde, zoodat hij alleu steunde op eenige getrouw gebleven onderdanen, op het ontoegankelijk terrein, en op de hoop, om zich, in geval van nood, te kunnen loskopen. Men bleef dus zeer in het onzekere, omtrent den weerstand, dien men te wachten had, terwijl men zich, voor alle gevallen, op het ergste moest voorbereiden.

De dag van den 24sten Junij was door den opperbevelhebber bestemd voor de uitdeeling der medegebrachte geschenken aan den Neger-koning van Del-Mina, de zeven vaandrags der kwartieren, aan den opper-vaandrags (2) en aan den opper-makelaar. Die uitreiking ging met eenige plegtigheid gepaard, die, hoe beuzelachtig ook voor de Europeanen, echter op de Negerbevolking den grootsten indruk maakte.

De opperbevelhebber had tot dat einde al de officieren en burgerlijke beamtenden, in de groote Palaber-zaal (audientie- en geregtzaal), in groote tenne gekleed, vereenigd, terwijl de vaste bezetting, en de expeditie troepen, op het binnenplein van het fort, gerangschikt stonden. Op het bepaalde uur verscheen de vorst van Del-Mina met zijnen stoet binnen de zaal, en begroette den opperbevelhebber eerbiedig. Laatstgemelde beantwoordde dien groot op eene waardige wijze, terwijl hij den Neger-vorst ernstig zijne verplichtingen als opperhoofd der brave Del-Minaers, jegens zijne onderdanen en ook jegens Z. M. den Koning der Nederlanden en alle Hollandsche officieren en ambtenaren, onder het oog bragt. Vervolgens gaf de opperbevelhebber hem zeer minzaam te kennen, dat Z. M. onze geëerbiedigde Koning bijzonder over hem tevreden was, en dat hij in last had, om hem, even als zijnen rijksgrouten, eenige geschenken te overhandigen.

Deze geschenken bestonden, voor den Koning Kudjo, uit eenen ronden hoed, met opgeslagen rand, met goud galon bezet en met het rijks-wapen versierd; op dezen hoed prijkte eene driekleurige pluim; verder een' stoel met rood cachemire zitting, met vergulde spijkertjes beslagen, eenen grooten zonnesherm (parasol) van driekleurige zijde, een' spiegel, een keldertje met liqueuren en een vergulde sabel met koppel van rood cachemire, met goud galon bezet. De opper-makelaar, opper-vaandrags en vaandrags kregen elk een' hoed met goud galon, doch met eene vergulde W, in plaats van het wapen, en ieder eene sabel met koppel, even als die van hunnen vorst.

De Koning Kudjo was opgetogen van vreugde over deze gunstbewijzen, en verzocht den opperbevelhebber, Z. M. onzen Koning daarvoor zijne eerbied- en dankbetuigingen over te brengen; terwijl hij zijne meermalen gedane belofte, van onder alle omstandigheden de Nederlandsche vlag te verdedigen, herhaalde.

Nadat zij de hoeden opgezet en de sabels hadden omgehangen, werd de geheele hofstoet op een balkon geplaatst, hetwelk het uitzigt op het binnenplein had. Alsnam de opperbevelhebber de troepen in oogenschouw, deelde daarna eenige medailles van 12 en 24jarige dienst aan de onder-officieren en manschappen der vaste bezetting uit, waarna de troepen ter vorst Kudjo onder den zijden zonnesherm, daar zijnen stoet omgeven, met het muzik aan het hoofd, eene toegevoegde gewapende garde, en onder het lossen van 7 kanonschoten van het fort St. George, naar zijne woning geleid.

Den 29sten Junij marcheerde de adjudant-onderrofficier Schimmelkel, met 50 gewapende manschappen en 10 dragers, naar Sacondé, zijnde een detachement, bestemd om de garde te vormen van den opperbevelhebber. De manschappen waren gekozen uit de slaven der zeven kwartier-chefs van Del-Mina. Behalve de wapenrusting, kregen zij een gelijkkleurig pantje, eene blauwe muts met rooden rand en eene veldflesch.

Den 30sten Junij begon de eigenlijke voorwaartsche beweging; met het vertrek van den heer Maarschalk, vroeger kapitein bij de Geidersche schutterij, en thans 1ste boekhouder ter kuste, met een detachement van 50 kleurlingen, 25 man der vaste bezetting van Del-Mina, welke laatste als handlangers der artillerie zouden dienen, en 130 donko's. Dit detachement marcheerde over land naar Sacondé.

De gouverneur, de overste Bosch, marcheerde dien zelfden dag, insgelyks naar Sacondé, met de Del-Minasche negers, waaronder hun Koning Kudjo en de Fetiche priester Kwacoe. Dit detachement was zeer groot; want ofschoon er slechts 2000 negers bezoldigd waren, was de bijeengekomen kolonne ruim 4000 man sterk. De fabriekmeester Varlet had zich uit eigen beweging, met 30 goed gewapende negers, in vaste dienst van

(2) De inwoners der krommen zijn in verschillende kwartieren verdeeld; in elk van deze kwartieren is een vaandrags of chef, wiens bevelen, bij het te veld trekken, vrij stipt worden opgevolgd. Ieder dezer afdelingschefs ontving bij den uitmarsch eene Nederlandsche vlag, aan eenen piek bevestigd.

het gouvernement, bij de kolonne gevoegd. Bij den togt maakte deze heer zich zeer verdienstelijk, bij de dekking der artillerie.

De opperbevelhebber begaf zich, met de overige officieren, den 1sten Julij aan boord van de *Rhoon* en *Pendrecht*, op welke bodem zich ook de expeditie troepen bevonden, terwijl op de *Amphitrite* 4 metalen 2 uren, met de munitien en enige infanterie-geweren, werden medegevoerd. Dien zelfden dag gingen de beide schepen onder zeil, koers zettende naar Sacondé; door tegenwind, stroom, en bijna algeheele windstilte, vorderden de schepen echter weinig of niets. Deze vertraging gaf den opperbevelhebber aanleiding, om met zijnen adjudant, den luitenant van Exter, op den 4den Julij van boord te gaan, en zich bij het fort Oranje, op welks hoogte de schepen zeilden, aan wal te laten zetten, ten einde de laatste beschikkingen te nemen voor de expeditie. In den namiddag aldaar aankomende, vond men de bondstroepen, van Del-Mina, Chama, en Commanie, vereenigd, schepen. De aanhoudende windstilte was echter van dien aard, dat de opperbevelhebber het noodig oordeelde, om, in weerwil van den verren afstand, waarop de schepen van het fort waren, aan den overste Tengbergen bevelen te zenden, tot het doen ontschepen van de kanons, de wapens, de munitien, de mondbehoefden en, zoo veel als doenlijk was, de blanke troepen. Van deze zeer moeijelijke taak kweten onze brave schepelingen zich met dien ijver en voortvarendheid, welke hen zoo zeer kenschetsen, zoodat het grootste gedeelte tussehen den 9den en 10den Julij ontscheept was.

De adelborst der 1ste klasse de Lange werd van de *Amphitrite* bij de kolonne gedetacheerd, belast met de seinen tussehen de schepen en de kust, terwijl de luitenant ter zee Andreae, van de *Merveede*, tot commandant van het fort Oranje werd benoemd, aangezien de kapitein Stander door de landziekte was aangevat; de bezetting van het fort werd met 12 mariniers en matrozen van denzelfden bodem versterkt.

Intusschen was de wind op den 10den Julij eenigzins gunstiger, waardoor de beide schepen in de gelegenheid waren, het fort te naderen en voor hetzelfde het anker te laten vallen. Dadelijk daarna werd het nog ontbrekende ontscheept. Middelerwijl dit alles plaats greep, had de overste commandant ad interim van het fort St. Sebastiaan te Chama, doen aflossen, en dit fort door een' officier (zijnde de luit. ter zee Wouters), en 20 marine soldaten en matrozen doen bezetten.

Reeds vroeger het berigt ingekomen zijnde, dat het vijandelijke opperhoofd Bonsoe, door een Cabocceer, te Boutrie was gevangen genomen, en zich aldaar in verzeerde bewaring bevond, zond de opperbevelhebber dadelijk eenen boodschapper aan dien Cabocceer, met last, om dat opperhoofd uit te leveren. Deze uitlevering had dan ook werkelijk plaats gehad, tegen betaling van de uitgeloofde 10 oncen goud. Bonsoe werd in verzeerde bewaring op de *Amphitrite* gesteld.

Gedurende den tijd, dat men de aankomst der schepen inwachtte, had men echter niet stil gezeten. De geheele omtrek van Sacondé was door eenige honderden negers verkend geworden, doch daar zij alle woningen verlaten vonden, zoo had deze verkenning niet veel licht verspreid over de bedoelingen des vijands.

De vier kanonnen à 2 pond en 4 handmortieren, met de noodige munitie, waren op den 10den, niet zonder veel moeite, op de verzamelaars getransporteerd. De kanonnen werden daartoe ieder door 6 Donko's aan trek-gareelen vervoerd en met veel zwaarigheden voortgebracht. Het verdere transport gedurende den voorwaartschen marsch, door de bergachtige en zeer digtbewasene bosschen en langs de smalle paden, geschiedde op dezelfde wijze, doch moest bij het overgaan van klippen, rivieren of bergkloven, geheel uit elkander genomen, en stukwijze gedragen worden. Dit uit elkander nemen moest negen malen plaats hebben, bij den marsch tussehen Taccorarie en Boutrie, welke afstand slechts 6 uren bedraagt; en waartoe men twee dagen besteede. Bij dusdanige werkzaamheden, werd het kanon, wegens gemiddeld 58 Nederl. ponden, bij kleine afstanden door twee of drie man getransporteerd, terwijl een man de beide raden droeg. De kistjes (24 in getal) met munitien, 34 Ned. ponden wegende, werden door twee man, aan lange bamboezen gedragen. De ondervinding leerde, dat 25 à 30 Ned. ponden, het maximum van gewigt is, waarmede men doen besluiten, om de uitgeboorde 3 ponders niet mede te voeren; terwijl zwaarer kaliber niet noodig zoude hebben. Deze uitgeboorde stukken werden op het fort Oranje in batterij gebragt en zijn aldaar gebleven.

De handmortieren werden ieder door vier Donko's, met behulp van lange bamboezen getransporteerd, terwijl één man het munitie-kistje vervoerde.

De vier mortieren, waren even als de kanonnen in twee sectien verdeeld; bij elke sectie bevond zich eene spade, aan de draagbamboezen bevestigd. De vaten buskruid, welke men had medegenomen, werden aan bamboezen hangende, door twee man gedragen; het kostte echter veel moeite, om die dragers, welke te zamen 50 N. p. moesten torschten, bij de kolonne te houden.

Den 11 Julij verzamelden zich al de troepen, die tot de expeditie zouden aangewend worden. Bij raming was de kolonne 8,000 man sterk. Ten negen uren begaven de troepen zich met de grootste geestdrift op marsch naar het vijandelijke krom Taccorarie, dat op eenen vrij hoogten berg, op twee uren afstands van het fort Oranje, gelegen is. Berigten, die men nog kort te voren ingewonnen had, luidden, dat de Hantaers, ter sterkte van 1,000 man, besloten hadden, dat krom tot het uiterste te verdedigen. De kolonne was in onderscheidene afdelingen gesplitst, wondende de marsch dier afdelingen, naar eene vooraf bepaalde regeling, langs verschillende wegen, voortgezet. Eene afdeling boschnegers was landwaarts ingezonden, ten eerste om de flank der kolonne te dekken, ten anderen om de bosch-waarts gelegen krommen des vijands aan te vallen en te vernielen.

De marsch werd door het moeijelijk terrein, en door de voorzorgen, die men nemen moest, om hetzelfde op het nauwkeurigste te doorzoeken, zeer vertraagd. Intusschen was men Taccorarie vrij nabij, zonder dat men nog enig verschievel onwaar werd, of het hierboven vermeld berigt gegrond of ongegrond was. Daar de negers in hunne oorlogen echter veeltijds toevlugt tot hinderlagen nemen, en zich dikwerf, zoo lang vescholen houden, tot dat zij begripen, dat hunne plotselinge verschijning dood en verwarring in de geledeeren van hunnen vijand kan brengen, zoo moest hier met veel omzigtigheid gehandeld worden.

De gouverneur der kust, de overste Bosch, die, met eene afdeeling Del-Minaers, de voorhoede uitmaakte, kreeg daarop bevel, om den berg, waarep het vijandelijke krom lag, geheel te omsingelen. Twee barkassen van de *Amphitrite* en de *Merveede* waren aan de zeezijde; ter hoogte, waar de kolonne zich toen bevond, aangekomen, om de kust gade te slaan en tot de expeditie mede te werken. Deze medewerking was toegestaan geworden, op het dringend verzoek der schepelingen. Op eenigen afstand van het krom gekomen, hielden de troepen stand, om de artillerie enige granaat-worpen te laten doen, ten einde den den vijand te dwingen zich te vertoonen. Daarop beklom de infanterie de hoogte en wierp zich in het krom, dat men op een twintigtal negers na, die de vlugt namen en zich in ondoordringbare bosschen verscholen, verlaten vond; één neger, die in het krom gebleven was, werd doodgeschoten.

De flankerende afdeeling boschnegers kwam tegen den avond te Taccorarie aan, medebrengende twee gevangenen en het hoofd van één' doodgeschoten neger; ook deze afdeeling had alles verlaten gevonden.

(Vervolg en Slot in een volgend Nummer.)